

Szigetvár Város Önkormányzat
Éves környezetállapot- jelentés
2021

Handwritten signature

Összeállította: Dr. Vass Péter polgármester

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés
2. A város társadalmi, gazdasági, környezeti adottságainak bemutatása
3. Környezettel kapcsolatos tervek, programok
4. Környezet állapotának javítását célzó pályázatok, beruházások

Felhasznált források: Szigetvár Város Klímastratégia

Bevezetés

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvtv.) rendelkezik az önkormányzatoknak a környezet védelmét szolgáló feladatairól. A Kvtv. 12. § (3) pontja szerint az önkormányzatok kötelesek a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását figyelemmel kísérni, igény esetén a rendelkezésre álló környezet információt hozzáférhetővé tenni, rendelkezésre bocsátani, továbbá a környezeti információk külön jogszabályban meghatározott körét, illetve a birtokában lévő vagy számára tárolt információk jegyzékét elektronikusan vagy más módon közzétenni. A 46.§ (1) pont e) bekezdése kimondja, hogy a települési Önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot. A kvtv. a környezeti állapot értékelés pontos tartalmát nem szabályozza.

Szigetvár Város Önkormányzata elkészítette a 2021. évre vonatkozó környezet állapot jelentést, amely jelentés tartalmazza a 2020-21 évi környezet állapot javítását célzó fejlesztéseket, illetve elfogadott terveket, dokumentumokat.

2 Társadalmi, gazdasági, környezeti adottságok bemutatása

2.1 Társadalmi, gazdasági, környezeti adottságok

2.1.1 Szigetvár földrajzi adottságai

2.1.1.1 Elhelyezkedés, térszerkezeti kapcsolatok

Szigetvár Baranya megye nyugati részén, a Tolna– Baranyai-dombvidékhez tartozó Dél-Zselicnek a Dráva menti síksággal határos déli szegélyén helyezkedik el. Területe 39,51 km², lakossága 2019. végén 10.421 fő volt. A várost az Almás-patak szeli ketté, amely szabályozása előtt gyakorta megáradt, s a környéket mocsaras ártérre változtatta.

2013. óta a Szigetvári járás központja. A járás területe 656,76 km², népessége 25 451 fő, népsűrűsége 39 fő/km² volt a 2012. évi adatok szerint. Egy város (Szigetvár) és 44 község tartozik hozzá. Központi funkciói elsősorban a környező kistelepülések, aprófalvak lakóit szolgálják ki.

A város közúton Barcs és a főváros felől a 6-os, Balatonszemes és Kaposvár irányából a 67-es főútvonalon közelíthető meg, Kadarkúttal a 6607-es út köti össze. Barcstól és a horvát államhatártól 31, Pécs-től 35, Kaposvártól 40 kilométer távolságra található. Érinti a Gyékényes–Pécs-vasútvonal, amelyhez Szigetvár vasútállomáson az 1977-ben történt megszüntetéséig csatlakozott a Kaposvár–Szigetvár-vasútvonal is. A meghatározó kapcsolati irány a pécsi kapcsolat, Kaposvár irányában a kapcsolat intenzitása lényegesen elmarad a Péccsel kialakulttól.

2.1.1.2 Domborzat

A település a természetföldrajzi tájbeosztást tekintve a Baranyai-dombvidék Dél-Zselic kistájához tartozik. A dombvidéket a 200-250 m átlagos magasságú dombhátak és 50-100 m mély völgyek jellemzik. Határai keletről a Mecsek, délkeletről a Dél-Baranyai dombság, délről a Dráva-menti sík, északról az ÉszakZselic, nyugatról a Kelet-Belső-Somogy. A térség völgyvonulatai és így a vízfolyások is jellemzően É-D irányúak. A város közigazgatási területének legmélyebb pontja mintegy 107 méteres tengerszint feletti magasságon található, így a relatív szintkülönbség a környék 226 méteres legmagasabb dombtetőjéhez képest 119 méter. A város domborzata ennél lényegesen enyhébb, a város belterületének a legmagasabb pontján a Vár helyezkedik el, a tengerszint fölött 115 m magasságban, ami alig magasabb az azt körülvevő fekvő Dráva-menti sík 96-100 m közötti tengerszint fölötti magasságánál. A belterületen belüli szintkülönbség így mindössze 18 m-re tehető.

Szigetvár közigazgatási területe, mely a Zselic-dombság déli peremén és a Dráva-menti sík északi részén terül el, nagyobb részt az Almás-patak, kisebb részt (Zsibót településrész) Botykapeterdi árok, illetve (a település nyugati részén) az Egyesült-Gyöngyös vízgyűjtő területéhez tartozik.

A patakok által összegyűjtött vizek a Fekete-víz vízfolyáson keresztül a Drávába jutnak, így a terület a Dráva bal parti vízgyűjtőjéhez tartozik. A város domborzati szempontból enyhén dombosnak mondható. Legmagasabb pontján a Vár helyezkedik el, a tengerszint fölött 115 m magasságban, ami alig magasabb az azt körülvevő fekvő Dráva-menti sík 96-100 m közötti tengerszint fölötti magasságánál.

2.1.1.3 Természeti, táji értékek

A város természeti értékei között sz országos természetvédelmi nyilvántartásban a Szigetvári vár környéke elnevezésű, 27,02 ha kiterjedésű, helyi jelentőségűnek minősített természetvédelmi terület

található, 1974 óta. A védett terület az Almás-patak völgyének egy részét, a vár környezetét foglalja magába, a város szívében fekvő hatalmas zöldfelületet jelenti.

Bár más szempontból, de szintén területi minősítéssel rendelkezik nagyjából ugyanez a terület, mióta az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal KEF-1291-4/2013. iktatószámú határozatával engedélyezte a gyógyhely megnevezés használatát Szigetvár Város Önkormányzata részére. E határozat jelölte ki a gyógyhely területét, valamint annak védőterületét, túlnyomó többségében a természetvédelmi területtel megegyezően.

Itt kell megemlíteni azt, hogy a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX törvény országos területrendezési terv ökológiai hálózatában a jelzett terület – az Almás-Patak ettől délre eső parti sávjával együtt – az ökológiai folyosók között szerepel. Az ennek alapján kiadott, a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a település északkeleti, zsigóti városrész területét a tájképvédelmi terület övezetéhez sorolta, ahol a rendelet előírásai szerint egyedi szabályokat és településképi előírásokat kell megalkotni.

Táji szempontból a védendő növénytakaságok között a vizsgált területre jellemző potenciális vegetáció maradványait a helyi védettséget élvező Várkerti-erdő őrzi. Ennek jellemző fajai: Mézgás éger (*Alnus glutinosa*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), fehér fűz (*Salix alba*), hárs fajok (*Tilia tomentosa* és *T. platyphyllos*). A várkerttől északra feketenyáras (*Populus nigra*), erdőfolt maradt meg. További védendő társulás-részletek előfordulása várható az Almás-patak völgyében is.

A mezőgazdasági tájhasználat szempontjából a területen a gyepek aránya nagyon alacsony, azok a vízfolyások mentén találhatóak, összefüggő, jelentősebb gyepfelülettel a város nem rendelkezik. Jellemző az állattartás hiánya, amely korábban erősen jelen volt a településen.

A gyümölcs- és szőlőültetvények főként kisüzemi telepítésűek. Az erdőszűcs az országos átlag alatti. Nagyobb összefüggő erdőegységet a kocsánytalan tölgyesek alkotnak, erősen keveredve akáccal. A szigetvári erdők elsődleges rendeltetésük szerint gazdasági erdők.

Az erdőgazdasági területeken a honos fajokat az akác és a nyárfa váltja fel, így a jellemző természetes társulás nem tud kialakulni.

2.1.1.4 Éghajlat

A kistérség mérsékelten meleg,-mérsékelten nedves éghajlatú, az évi középhőmérséklet 10,6-11 °C között változik. A területre hulló évi csapadék mennyisége 650 mm, a leggyakoribb szélirány az ÉNy-i.

2.1.1.5 Talaj- és mezőgazdasági művelés

A talajok lösszel fedett felszínen fejlődtek ki. A nagyobb lejtőszögű területeken a talaj elmosódásra, erózióra hajlamos. Uralkodó talajtípusa a barnaföld, mechanikai összetétele a vályog, vízgazdálkodása közepes.

A vízjárta területeken hidromorf talajok képződtek. A réti talaj talajképző közete is lösz, mechanikai összetétele szintén vályog, kedvező vízháztartással. Szigetvár város északi területén tömör téglagyag termelhető ki.

A mezőgazdaságban meghatározó a szántóföldi növénytermesztés. A talajerő-utánpótlásnál figyelembe kell venni a település adottságait. A település nitrátérzékeny területen fekszik, így be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben rögzített „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályait.

2.1.1.6 Vízirajz, felszíni és felszín alatti vízkészlet

A kistájat a Drávába tartó Fekete-víz forráságai hálózzák be: a Gyöngyös főága (28 km, 152 km²), a Gyöngyös K-i ága (25 km, 82 km²), az Almás-patak (39,5 km, 221 km²) és a Bükkösdi-víz felső szakaszának (30 km, 188 km²) Ny-i vízgyűjtő része.

A térségnek mérsékelten pozitív vízháztartása van. Az árvizek főleg nyár elején gyakoriak, míg a kisvizek időszaka az ősz, nyár vége. A vízminőség II. osztályú. Az ártér területe 15 km², amiből 0,6 km² belterület, 1,4 km² szántó, 2 km² rét és legelő, 11 km² erdő.

Szigetvár város és környezete kis vízhozamú és ingadozó vízjárású talaj és rétegvíz forrásokban gazdag. A Zselic teljes területen 140 forrás található, melyek vizét hét patak gyűjti össze. Nagyobb jelentőségű forrás a geológiai adottságok miatt nem alakulhatott ki. A terület sűrű völgyhálózata a pannon agyagos, homokos rétegekben számos kisebb hidrogeológiai egységet alakított ki, melyeknek a vízszolgáltató képessége kicsi.

A kistájat a fő vízvásztó alapján két részre lehet osztani. Az É-Zselic folyóvizeit a Kapos, a D-Zselicét a Fekete-víz, illetve a Dráva gyűjti össze. Az É-Zselic patakjai általában kisebb vízgyűjtővel rendelkeznek és rövidebbek.

A legnagyobb vízgyűjtő területtel és hosszal az Almás-patak (221 km², 39,5 km) és a Gyöngyös-patak főága (152 km², 28 km) rendelkezik. A teljes terület alatt termálvízkinccs húzódik, de ez idáig csak Hencsén sikerült a feltárása és hasznosítása.

Szigetvár város legjelentősebb vízfolyása a belterületet kettészelő Almás-patak. A területre hulló csapadék nagy része a vízvezető hálózaton, illetve egyéb árkokon, kisebb vízfolyásokon keresztül jut a patakba. A zsidóti és a becefai településrész meghatározó vízfolyásai a Botykapeterdi árok, illetve a Becefai árok.

A völgyvonulatok és így a vízfolyások jellemzően É-D irányúak. A település közigazgatási területének legmélyebb pontja cca 107 méteres tengerszint feletti magasságon található, így a relatív szintkülönbség a cca 226 méteres legmagasabb dombtetőhöz képest 119 méter.

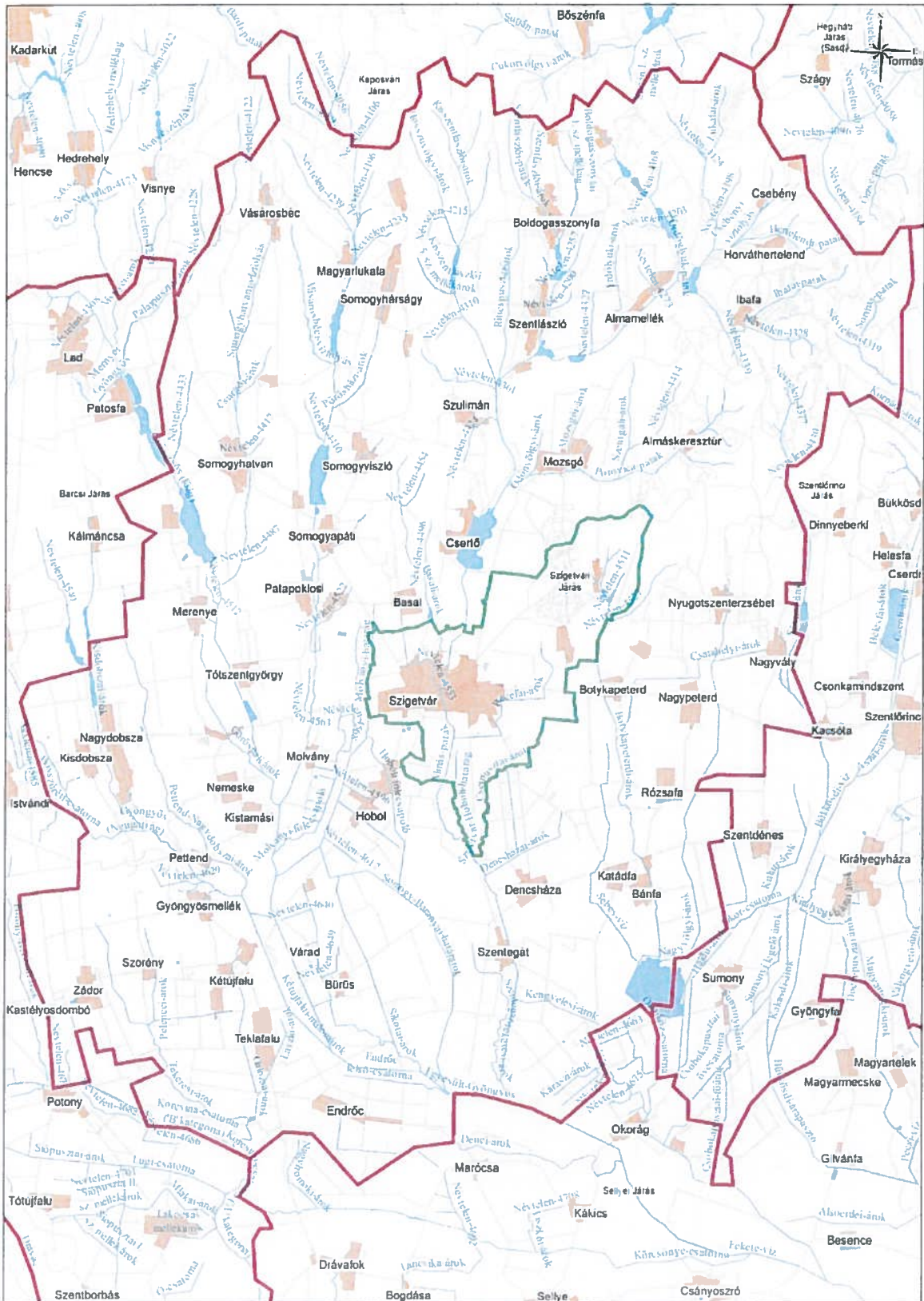
A kistájat a Drávába tartó Fekete-víz forráságai hálózzák be: a Gyöngyös főága (28 km, 152 km²), a Gyöngyös K-i ága (25 km, 82 km²), az Almás-patak (39,5 km, 221 km²) és a Bükkösdi-víz felső szakaszának (30 km, 188 km²) Ny-i vízgyűjtő része.

Mérsékelten pozitív vízháztartása van. Az árvizek főleg nyár elején gyakoriak, míg a kisvizek időszaka az ősz, nyár vége. A vízminőség II. osztályú. Az ártér területe 15 km², amiből 0,6 km² belterület, 1,4 km² szántó, 2 km² rét és legelő, 11 km² erdő.

A 15 állóvíz összes-felszíne 471 ha. A halastavak közül a csertői (132 ha), a tározók közül a Patapoklosi-tól Ny-ra lévő merenyei (122 ha) a legnagyobb.

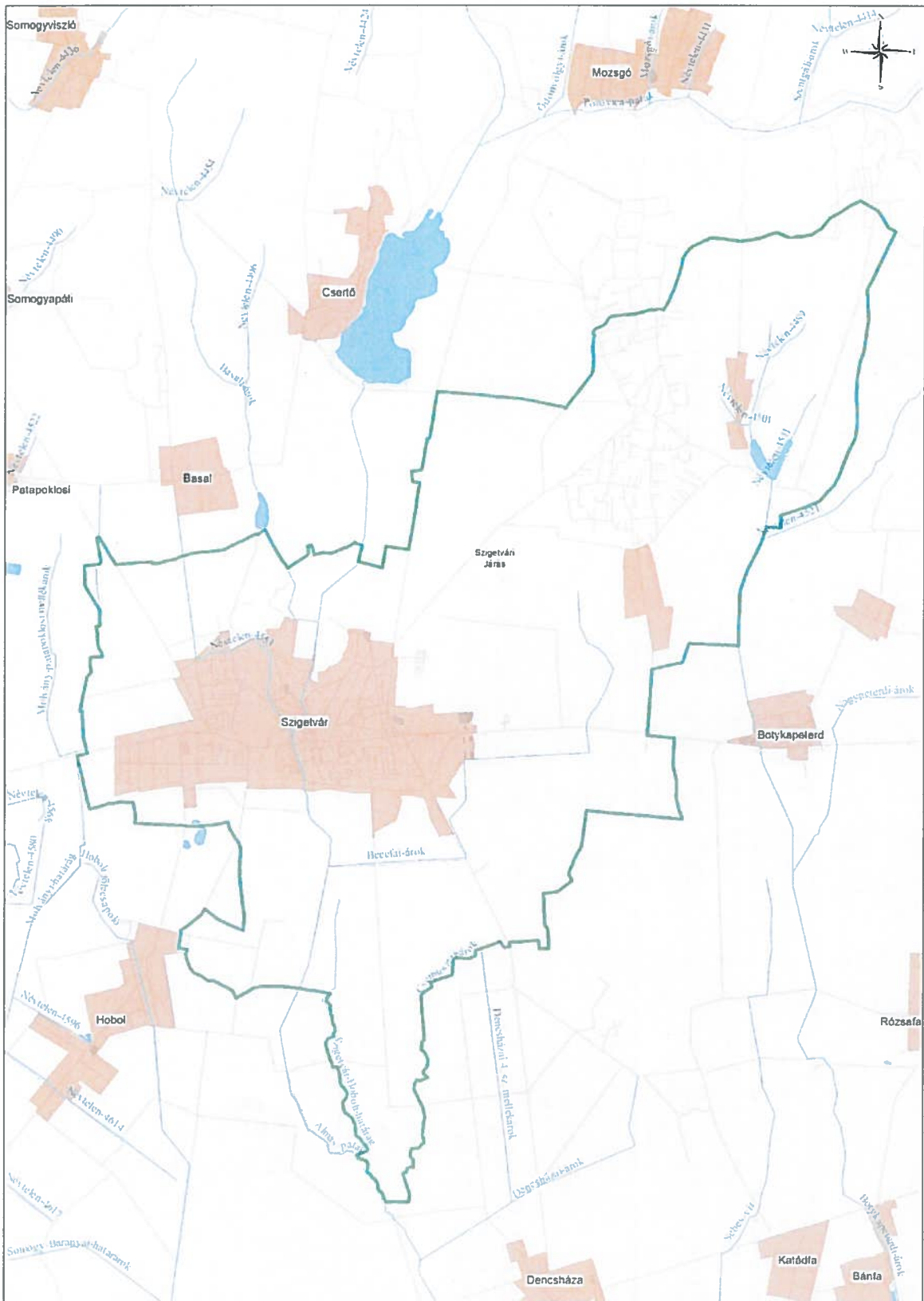
A talajvíz terepszint alatti mélysége a morfológiai változatosság eredményeként területenként eltérő. A város északi részén néhol 10-15 m-nél is mélyebben, az alacsonyabb területeken általában 1-5 m közötti mélységekben található, de a vízfolyások környezetében már 0-1 m közötti mélységben fellelhető a talajvíz.

1. ábra: A Szigetvári járás vízfolyásai Forrás: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2020

2. ábra: Szigetvár vízfolyásai Forrás: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2020

A közigazgatási terület vízfolyásai, árkai:

Almás-patak

Kezelője: Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Vksz.: B.LXIV/47.

Az engedélyezett mederszakasz nagyvízi vízszállítására mértékadó vízhozam: - 0+000-14+642 kmsz között Q20%-os (5,2 m³/s) nagyvízhozam - 14+642-18+267 kmsz között Q33%-os (3,2 m³/s) nagyvízhozam

Befogadó: Fekete-víz 32+488 kmsz

Szigetvár-Hobol határárok

Kezelője: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vksz.: B.LXIV/86

Befogadó: Almás-patak 9+189 kmsz

Vízgyűjtő terület 2 km², kiépítési vízhozam 1,31 km³/s.

Becefai árok

Kezelője: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vksz.: B.LXIV/87

Q10%-os vízhozam levezetésére alkalmas

Befogadó: Almás-patak 12+387 kmsz

Vízgyűjtő terület 4,4 km² mértékadó vízhozam 2,9 m³/s.

Basali árok

Kezelője: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vksz.: B.LXIV/60

Q10%-os vízhozam levezetésére alkalmas

Befogadó: Almás-patak 15+325 kmsz

Vízgyűjtő terület 11,83 km² mértékadó vízhozam 4,23 m³/s.

Botykapeterdi árok 9+672-

Kezelője: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vksz.: B.LXXIV/7

Q10%-os vízhozam levezetésére alkalmas

Befogadó Okorköz csatorna 7+800 kmsz

Vízgyűjtő 33,2 km² mértékadó vízhozam 12 m³/s

9+350 kmsz-nél, vízgyűjtő terület 12,7 km² mértékadó vízhozam 9,1 m³/s.

Molványi határárok

Kezelője: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vksz.: B.LVIII/5.

Befogadó: Gyöngyös-főág 1+328 kmsz

Vízgyűjtő 10 km,

Kiépítési vízhozam 2,8 m³/s.

Tavak:

A Botykapeterdi árok felső szakaszán 2 db tó üzemel.

Domolosi I. horgásztó

Vksz.: B.LIX/18, engedélyes: Domolós-Zsibót Horgász Egyesület

Botykapeterdi árok 11+768 kmsz, a vízfolyás és bp-i mellékágának völgyében

Üzemvízszint: 131,30 mBf, térfogata: 55.000 m³, területe 8,09 ha.

Domolosi II. jóléti tó

Vksz.: B.LIX/18-1, engedélyes: Domoloz-Zsibót Horgász Egyesület

Botykapeterdi árok 12+980 kmsz

Üzemvízszint: 142,50 mBf, térfogata: 113.450 m³, területe: 6 ha.

A Balali árkon 1 db halastó üzemel (közigazgatási határon kívül)

Basali halastó-rendszer

Vksz.: B.LIX/125, üzemeltető: TÓGAZDA Halászati Zrt. (2440 Százhalombatta, Arany J. u. 7.)

Basali árok 1+388 kmsz

Kezelője: Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vksz.: B.LXIV/60

Üzemvízszint: 116,25 mBf, térfogata: 39.520 m³, területe 6,5 ha.

Szigetvártól É-ra a közigazgatási határon kívül található, az Almás patakra települt Csertői Tározó, amelynek jelentős szerepe van az Almás-patak vízjárásában, az esetleges nagyvizek lefolyásában.

Csertői Tározó

Vksz.: B.LXIV/105, üzemeltető: TÓGAZDA Halászati Zrt. (2440 Százhalombatta, Arany J. u. 7.)

Almás-patak 18+370

Üzemvízszint: 119,43 mBf, térfogata 2.800.000 m³, területe 132 ha.

2.1.1.7 Levegő

Szigetvár az ország nem szennyezett levegőjű régiójában található. A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló módosított 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet szerint a térség a 10. zónacsoportba tartozik (az ország egyéb területe, amely nem tartozik légszennyezettségi agglomerációba).

A zónacsoportra vonatkozó levegőminőségi kategóriák:

Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	Szilárd (PM10)
F	F	F	E

Az A-tól F irányába javuló minősítést alkalmazó besorolás szerint az F kategóriába olyan területek tartoznak, melyek esetében a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg, míg az E értékekkel jellemezhető területek esetében a légszennyezettség jellemzően az alsó méréshatár és a légszennyezettség határértéke között van.

A települések levegőminőségi állapotát jellemzően az egyedi fűtések, a közlekedési eredetű légszennyező-anyag kibocsátás és az egyéb gazdasági és ipari tevékenységek emissziója határozza meg. Szigetvár légszennyezése ezen belül főként a közlekedés emissziójától függ. Jelentős környezetterhelő hatású légszennyezőanyag-kibocsátó a település belterületén nem található. A közlekedésből származó szennyezőanyag-kibocsátás a városban eloszlik, elsősorban a belvárosban áthaladó forgalom korlátozása miatt.

Az országos levegőtisztaságvédelmi adatbázisban 2018-ban Szigetvárról 39 telephelyről származik légszennyezőanyag-kibocsátási adat. Ezek között a legnagyobb mennyiségben széndioxid került a levegőbe, összesen 3.477 t mennyiségben. A CO₂ kibocsátók között legnagyobb részben a kazánházak találhatóak, amelyek közül kiemelkedett a Szent István lakótelep kazánháza 1.447 t, valamint a Konzervgyár 1.198 t CO₂ emisszióval, ez a két létesítmény emittálja az összes pontosított CO₂ kibocsátás háromnegyedét a város területén.

A vizsgált évben az illetékes környezetvédelmi hatóság Szigetváron nem szabott ki környezetvédelmi ügyben bírságot.

A napjainkban már népbetegségnek számító allergia egyik legfőbb okozója a virágok pollenje, mely – a szennyezőanyagokhoz hasonlóan – szintén a levegőben terjed. A pollen naptárakból kiolvasható, hogy az év során mikor melyik növényi pollen terheli a levegőt. Ezen adatok ismeretében időben el kell végezni a pollentermelő gyomnövények szakszerű irtását. Mindamellettt feltétlenül gondoskodni kell a parkok és a parlagon hagyott területek karbantartásáról.

2.1.1.8 Zaj

Szigetvár zaj- és rezgésterheléséről csak kevés adat áll rendelkezésre. A város működési módjából, a fellelhető hatósági ügyekből az a következtetés vonható le, hogy – a 6-os út belterületi szakaszának környezetét kivéve – a város zaj- és rezgésterhelési helyzete általában jónak mondható. Panaszokat okozhat elsődlegesen a lakóterületekhez közel bonyolódó vasúti közlekedés a zaj és a rezgés vonatkozásában, és a közúti közlekedés, főként a város szűk belterületi utcáiban, illetve a bevezető, jelentősebb teherforgalommal terhelt útszakaszokon. Emellett előfordulnak pontszerű zajkibocsátások is, főként műszakilag nem megfelelő épületgépészeti berendezések üzemelése esetében. A zaj- és rezgésterhelés azonban rendszerint rövid idejű, illetve eseti, így tartós határértéktúllépéssel nem indokolt számolni.

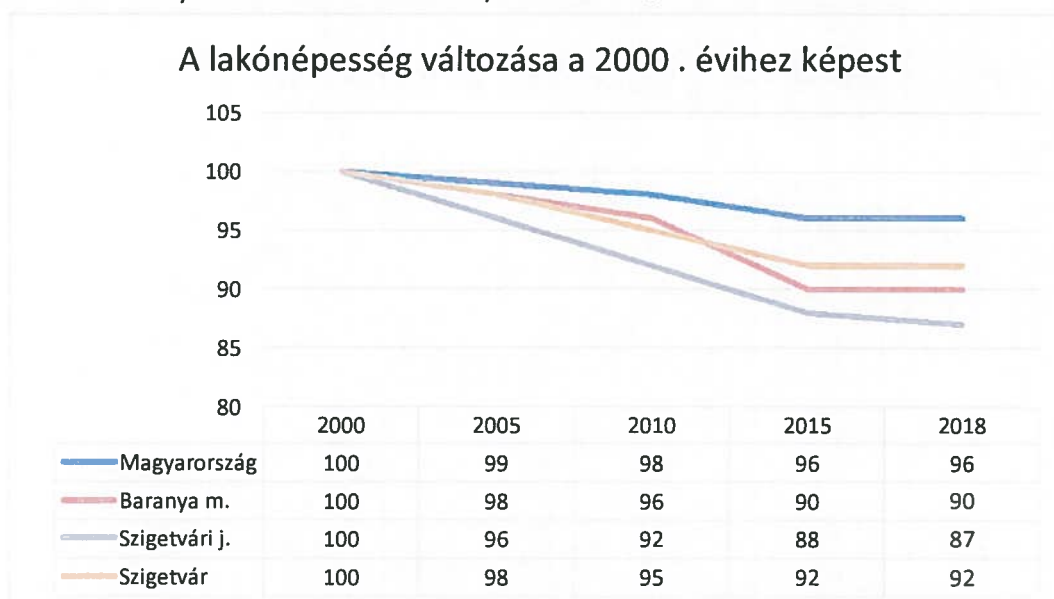
2.1.1.9 Energiaforrások, ásványkincsek

A város környékén régebben a téglagyártáshoz szükséges anyagbányák működtek, jelenleg azonban működő bánya Szigetváron nincs, és nem is ismertek olyan ásványkincsek, amelyek bányanyitást indokolnának.

2.1.2 Társadalmi helyzetkép

2.1.2.1 A lakónépesség alakulása

Egy város népességének a változása alapvetően a természetes szaporodás eseményeinek – születés, elhalálozás –, valamint az elvándorlás és a beköltözés egyenlegéből adódó vándorlási különbözetnek az összegéből adódik, ahol az utóbbi kategóriában megkülönböztethető a belföldi és a nemzetközi vándorlás. Szigetvár lakónépessége a KSH adatai szerint 2019.01.01-én 10.421 fő volt, az elmúlt két évtizedben csökkenő enyhén tendenciát mutatott, 2009-ben 11.471 fő élt a városban.

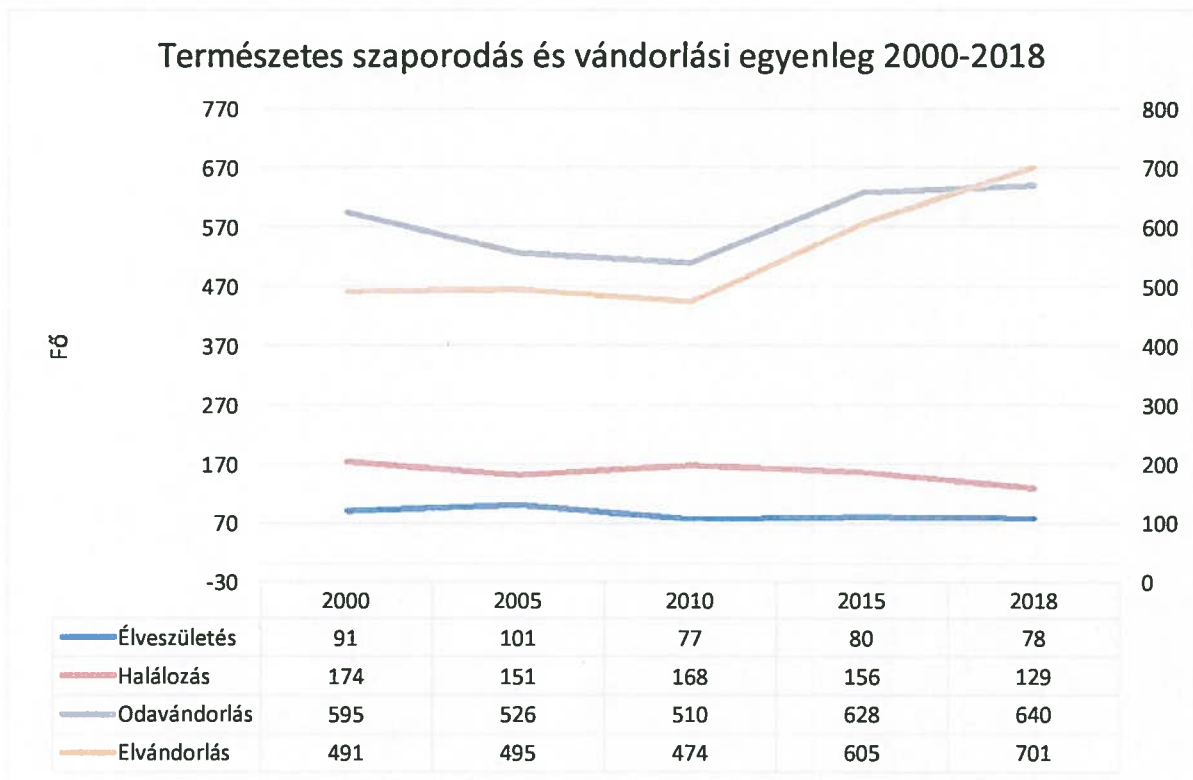

3. ábra: A lakónépesség változása 2000-2018 Forrás: KSH Statinfo

Az adatok szerint Szigetvár lakónépessége az elmúlt húsz évben 8%-kal csökkent, ami több az ország 4%-os csökkenésénél, viszont markánsan kevesebb mind Baranya megye 10%-os, mind pedig a Szigetvári járás 13%-os csökkenésénél.

A részletes adatok szerint a lakónépesség viszonylag csekély mértékű csökkenése a párhuzamosan és tendenciaszerűen csökkenő élveszületési és halálozási adatok mellett a gyermekszületések 2010-2018 közötti stagnálása mellett csökkenő halálozásnak, továbbá a 2000-2017 között pozitív vándorlási egyenlegnek volt köszönhető. Ezen belül 2000-2010 között stagnált az elvándorlás, viszont a beköltözések csökkenésével csökkent a város vándorlási nyeresége is. 2010-től 2015-ig megélt a vándorlási egyenleg mindkét eleme, majd 2015-2018 között erősen lelassult a beköltözések, viszont továbbra is növekedett az elköltözések száma.

Tekintettel arra a két meghatározó jelentőségű országos tendenciára, hogy egyrészt az országon belüli jelentős fejlődési dinamikát mutató KözépMagyarországi, valamint a Nyugat-és Közép-Dunántúli régiók vándorlási egyenlege mutat pozitívumot, míg a leszakadónak számító Észak-Magyarországi, Észak-Alföldi és Dél-Dunántúli régióé (benne Baranya megyével) többé-kevésbé negatív, másrészt pedig, hogy a belföldi vándorlás iránya az előbbi tendencián belül a kistelepülésekből a nagyvárosok irányába mutat, és Szigetvár lakosságszámával inkább a kisebb városok közé tartozik, megállapítható, hogy a kedvezőnek mondható demográfiai folyamatok a város vonzerejét, az országos átlaghoz képest ki-egyensúlyozottan kellemes életkörülményeit mutatják.

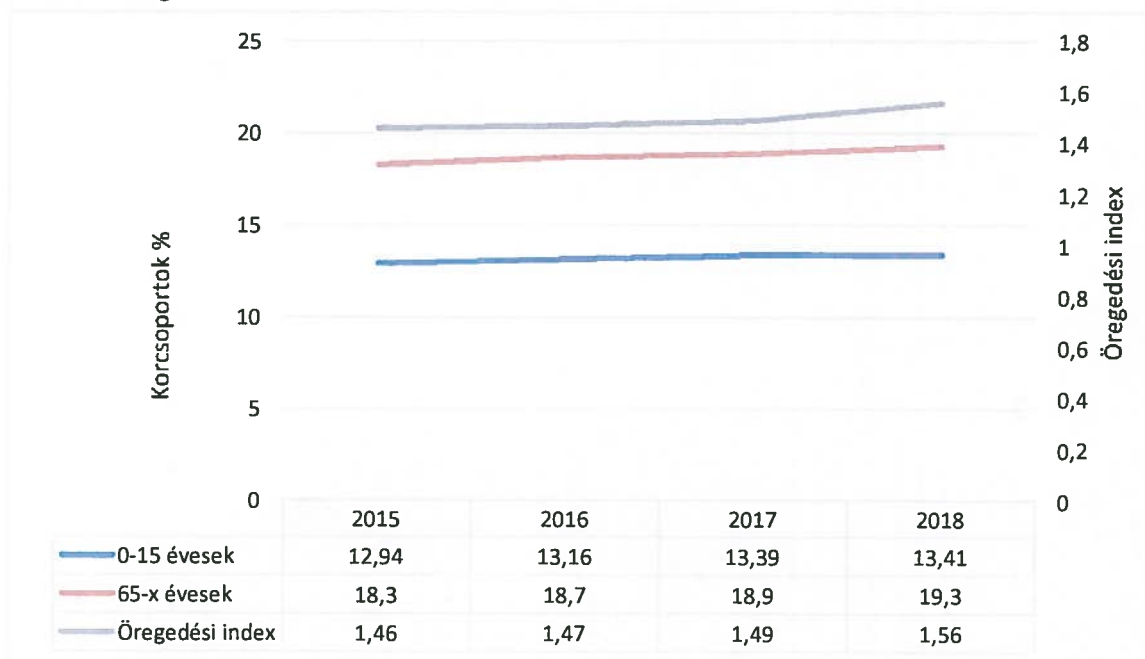
4. ábra: Szigetvár természetes szaporodása és belföldi egyenlege 2000-2018 Forrás: KSH Statinfo

Szigetvár lakónépességében a nők aránya – mintegy 52% - az országos tendenciáknak megfelelően meghaladja a férfiakét, elsősorban a férfiak körében átlagosan több évvel rövidebb várható élettartam következtében.

2.1.2.2 A lakosság korösszetétele

A lassú előregedés markánsan érvényesülő országos tendencia, amelyet az elmúlt évtized családpolitikai intézkedései sem tudtak mindeddig érdemben megváltoztatni. Ennek a folyamatnak – minden területi szinten – a mérőszáma az úgynevezett öregedési index, ami az időskorúaknak – a 65 éven felülieknek – a gyermekkorúakhoz – azaz a 15 évnél fiatalabbakhoz – viszonyított létszamarányát mutatja, százalékban, vagy egyszerű hányadossal kifejezve. Eszerint minél magasabb az index mértéke, annál erősebb a lakosság öregedése, ami általában a demográfiai problémák erősödését jelzi.

A részletes adatok azt mutatják, hogy Szigetváron az elmúlt években a gyermekkorúak aránya lassabban növekedett, mint az időskorúaké, így az öregedési index növekvő gyermeklétszám mellett is 1,46-ról 1,56-ra növekedett. Ugyanebben az időszakban az ország egészének öregedési indexe enyhén növekvő gyermekkorúak mellett 1,31-ről 1,43-ra, Baranya megyéé csökkenő gyermekarányszám mellett 1,38-ról 1,48-ra, a Szigetvári járásé pedig – gyarapodó gyermekkorú arányszám mellett is – 1,20-ról 1,28-ra nőtt. Tekintettel arra, hogy a járás településhálózata igen sok aprófaluból tevődik össze, ahol a gyermekvállalási kedv az életszínvonallal tendencia-szerűen fordítottan arányos, valószínűleg ez okozza a lényeges különbséget a járásközpont és a térségének markánsan eltérő demográfiai viszonyai között. Tekintettel a kedvező módon stagnáló szigetvári lakónépesség viszonylag kedvezőtlen korösszetételre, valamint arra, hogy a részletes adatok szerint bár a természetes szaporulat negatívuma kisebb a járás többi településén, mint Szigetváron, a vándorlási egyenlegük jóval negatívabb a székhely városénál, így javasolható, hogy – tekintettel a városba költözésvárhatóan hosszabb távon fennmaradó tendenciáira is – a város ragadja meg a rendelkezésére álló eszközöket – pl. gyermekintézmények, munkahelyek, lakókörülmények – arra, hogy a környékbeli fiatalok kevésbé válasszák a távolabbi nagyobb városokat lakóhelyül, és inkább Szigetvárra költözzenek be, biztosítva ezzel a város demográfiai fenntarthatóságát.

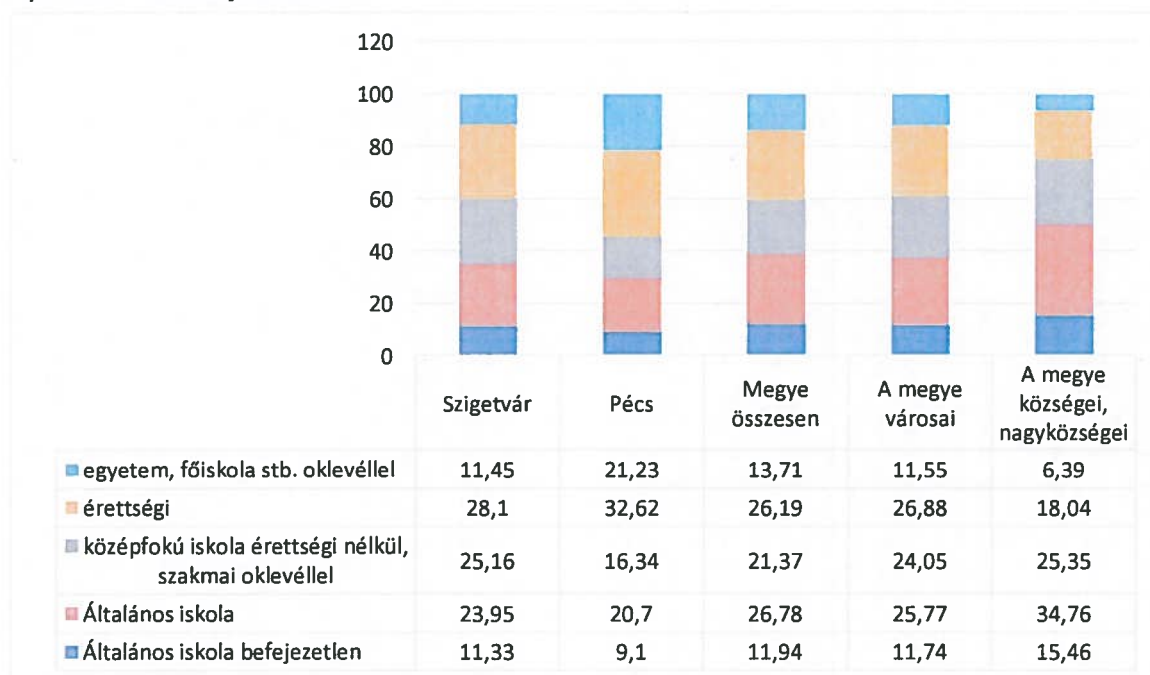
5. ábra: A gyermek- és időskorúak aránya (%), valamint öregedési index Szigetváron 2015-2018

Forrás: KSH Statinfo

2.1.2.3 Társadalmi státusjellemzők, folyamatok

A helyi társadalom jellemző státusbeli viszonyait az iskolázottsági mutatók, valamint a jövedelmi viszonyok szerint lehet jellemezni.

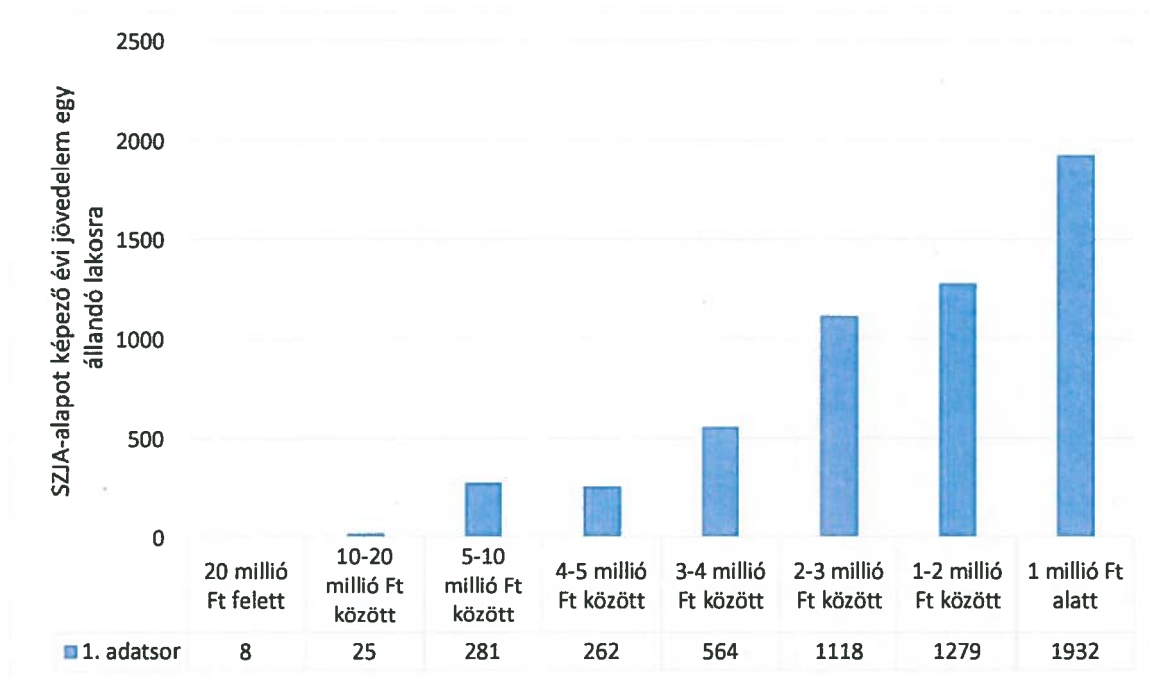
6. ábra: A 7 évesnél idősebb lakónépesség megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség szerint (%), 2011
Forrás: KSH Népszámlálás 2011.

A statisztikai adatok elemzésével megállapítható, hogy Szeged lakosságának az iskolai végzettsége nagyjából egy szinten áll a megye – Pécsen kívüli – többi városának az átlagával. Magyarországon az iskolai végzettség a társadalmi státus sokféle más életkörülményt – pl. foglalkozást, jövedelmet, életmódot, stb. – lényegesen befolyásoló jellemző, amely rendszerint arányos a település nagyságával, azaz a magasabban képzettek a nagyobb városokban rendszerint nagyobb arányban vannak jelen a lakónépességben, mint a kistelepüléseken. Ez mutatkozik meg Szeged esetében is, hiszen a város átlagos képzettségi csoportjai kissé alacsonyabb státust tükröznek a megyeközpont nagyváros Pécsnél, de jóval magasabbat a megye községeinek, nagyközségeinek átlagánál. Az, hogy a megye átlagában a felsőfokú végzettségűek aránya magasabb a szegedi átlagnál, a diplomások a megyén belül kiugróan magas pécsi koncentrációjának köszönhető.

Hasonló a város helyzete a jövedelmi viszonyok szempontjából is. 2017-ben 1000 lakosra Baranya megyében 470, a Szegedi járásban 511, Szegeden pedig 514 fő jutott, az egy állandó lakosra jutó éves SZJA-alap pedig a megyében 1.021 ezer Ft, a járásban 873 ezer Ft, a városban pedig 1.050 ezer Ft volt. Összehasonlításként: Pécsen 1,185 ezer Ft, Bolyban 1.160 ezer Ft, Mohácson 1.011 ezer Ft, Siklóson pedig 922 ezer Ft volt ugyanez az érték, ami Szegeden 1.239 ezer, Debrecenben 1.296. ezer, Miskolcon 1.219 ezer, Győrben 1.534 ezer, Budapesten pedig 1.545 ezer Ft-ot tett ki.

Az átlagon belüli részletek vizsgálata azt mutatja, hogy 2017-ben a város 5.469 SZJA-fizetőinek és családtagjaiknak a 35%-ára azaz bő egyharmadára egymillió forint alatti éves adóköteles jövedelem jutott, 44%-ára 1-3 millió Ft közötti, míg 21% volt a 3 millió fölötti egy főre jutó jövedelmű családban élők száma.

7. ábra: Az egy állandó lakosra jutó SZJA-alapot képező jövedelem megoszlása Szigetváron jövedelemkategóriánként 2017-ben Forrás: TEIR-NAV

Az egy adófizetőre jutó SZJA-alapot képező jövedelem ugyanebben az évben 2.041 ezer Ft volt Szigetváron, ami 2018-ban pedig 2.315 ezer Ft, erről az évről azonban részletes adatok még nem állnak rendelkezésre.

2.1.2.4 Nemzetiségek Szigetváron

Szigetvár lakosságának abszolút többsége magyar nemzetiségűnek vallja magát. A második legnagyobb csoportot a cigánység adja. A 2011-es népszámlálás során a lakosság 2,3%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek, 14,1% nem válaszolt a kérdésre. A 2019-es nemzetiségi önkormányzati választás során 498 fő (a választásra jogosultak 5,7%-a) regisztrált a roma, 58 fő (0,6%) a német, és 40 fő (0,5%) a horvát nemzetiségi választói névjegyzékbe.

2.1.2.5 Foglalkoztatottság

A lakosság munkanélküliségi rátája 2017-ben 7,89% volt, ez az adat a 2009-es 13,16%-hoz képest összességében csökkenést mutat, viszont a 2013-as 6,54%-hoz képest növekedést. Ezzel alacsonyabb a szigetvári munkanélküliség, mint a Szigetvári járásban, viszont magasabb, mint a Dél-Dunántúli régió, Baranya megye és Magyarország átlagos munkanélkülisége. Az adófizetők aránya 2017-ben 51,8% volt, ez az adat szintén növekedést mutatott az elmúlt évtizedben. Az országos, a régiós, a megyei és a járási adófizetők arányát is megelőzi Szigetvár, így elmondható, hogy a lakosság adófizetői arányában kedvezően áll a település. Az egy szigetvári lakosra jutó összes nettó jövedelem 2017-ben 911 266 Ft volt, jelentős növekedést mutat 2016-hoz képest (794 774 Ft). Ezzel az országos átlag alatt, de a régiós, megyei és járási átlag fölött helyezkedik el.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint Szigetvár lakosságának többsége, 32% 15 és 39 éves közötti volt, 31% 40 és 59 között, 13% nem töltötte be 15. életévét, 12-12% pedig 60 és 69 között, illetve 70 évesnél idősebb.

2.1.2.6 A hóhullámok közegészségügyi kockázatai (NATÉR)

A korábbi hazai klímaszcenáriók és sérülékenységvizsgálatok eredményei két folyamatot prognosztizálnak, amelyekből számos következtetés vonható le a közegészségügyi kockázatok tekintetében:

1. Hazánkban a hóhullámos napok gyakorisága az éghajlati forгатókönyvek alapján 2021–2050 között az ország egész területén 20-70%-os növekedést fog mutatni.
2. A hóhullámok egészségkockázatai által kiemelten és fokozottan sérülékeny az ország területének 52%-a, amely a lakosság 37%-át fedi le, és területileg legsérülékenyebb az ország középső, keleti és délkeleti része (Pálvölgyi 2013).

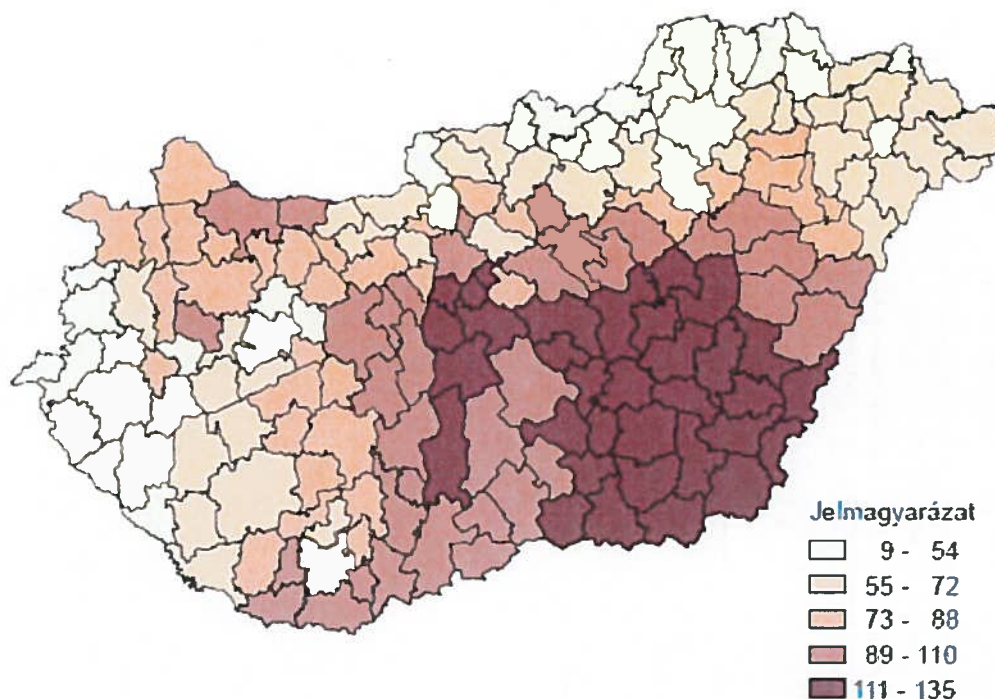
Az éghajlatváltozás közvetlen várható regionális hatásai a Kárpát-medencében várhatóan egyrészt az átlaghőmérséklet növekedésével, másrészt a vízjárás szélsőségesebbé válásával, harmadrészt a hirtelen kialakuló viharok intenzívebbé és gyakoribbá válásával jelentkeznek. Ezek a klimatikus hatások közvetetten is az időjárási szélsőségek kialakulásához vezetnek. Például az enyhébbé váló telek, a hóhullámok számának és gyakoriságának növekedése, nyári időszakban az aszály időbeli elhúzódása, az árvizek és villámárvizek hirtelen kialakulása, a talajdegradáció felgyorsulása már most megfigyelhető, de a jövőben további fokozódásukra lehet számítani.

A globális klímaváltozás, a változó éghajlati viszonyok, a globális felmelegedés hatással vannak az általános egészségi állapotra, a halálozási és megbetegedési viszonyokra, valamint az egészségügyi ellátórendszer működésére. A hóhullámok a hőstressz kialakulásával, a keringési rendszeri megbetegedések gyakoribbá válásával, és többlethalalózással járnak együtt. A közvetlen és áttételes egészséghatások mindenkit érintenek, azonban vannak olyan csoportok, amelyek demográfiai, vagy társadalmi helyzetükből adódóan veszélyeztetettek, sérülékenyek (pl. kisgyerekek, idősek, krónikus betegek, hátrányos helyzetűek, szabadban dolgozók stb.).

A Magyarországon alkalmazott klímamodellek eredményei megerősítik az európai és globális kutatások hazánkra vonatkozó tapasztalatait, vagyis hogy a jövőben valóban fel kell készülni a következő valószínűsíthető éghajlatváltozásokra:

- | nyári hőség- és forró napok számának emelkedése
- | forró éjszakák számának növekedése
- | nyári hóhullámok gyakoribbá válása
- | évi csapadékmennyiség csökkenése
- | intenzív és hirtelen esőzések kialakulása

A hőségriasztás alapját képező 25°C napi középhőmérsékletű vagy annál melegebb hőségriadós napok számának 1971–2010 között változása számottevő volt. A CarpatClim adatbázis elemzése alapján megállapítható, hogy 1971–1980 és 2001–2010 időszak között a hőségriadós napok számának növekedése jellemző területi különbségeket okozott az országban. A hőségriasztás I. fokozatába tartozó napok száma elsősorban a Dél-Alföld területén növekedett: egyrészt a Duna vonalában Bács-Kiskun megyében, másrészt a Maros-Kőrös közében főleg Békés megyében, kisebb részt Csongrád megyében. Ezen a területeken a tíz évet tekintve több mint 110 nappal, azaz átlagosan évi 11 nappal nőtt a hőségriadós napok száma 1971–1980-hoz képest. Lényegében megfigyelhető, hogy a vizsgált 40 év során elsősorban a síkvidéki területeken növekedett a hóhullámos napok gyakorisága.

8. ábra: A 25°C napi középhőmérsékletű és annál melegebb hőségriadós napok számának különbsége 1971–1980 és 2001–2010 között (nap) Forrás: CarpatClim adatbázis, 1971-2010

A CarpatClim adatok alapján az elmúlt 40 év során 1971-2010 között Magyarországon:

- | Felére csökkent a téli középhőmérséklet (0,6°C-ról 0,3°C-ra).
- | Legnagyobb évszakos középhőmérséklet-növekedés tavasszal és ősszel történt.
- | Nyári középhőmérséklet-növekedés kisebb mértékű volt a tavaszi és őszi középhőmérséklet-növekedéshez képest.
- | Az évi középhőmérséklet 1°C-al nőtt!

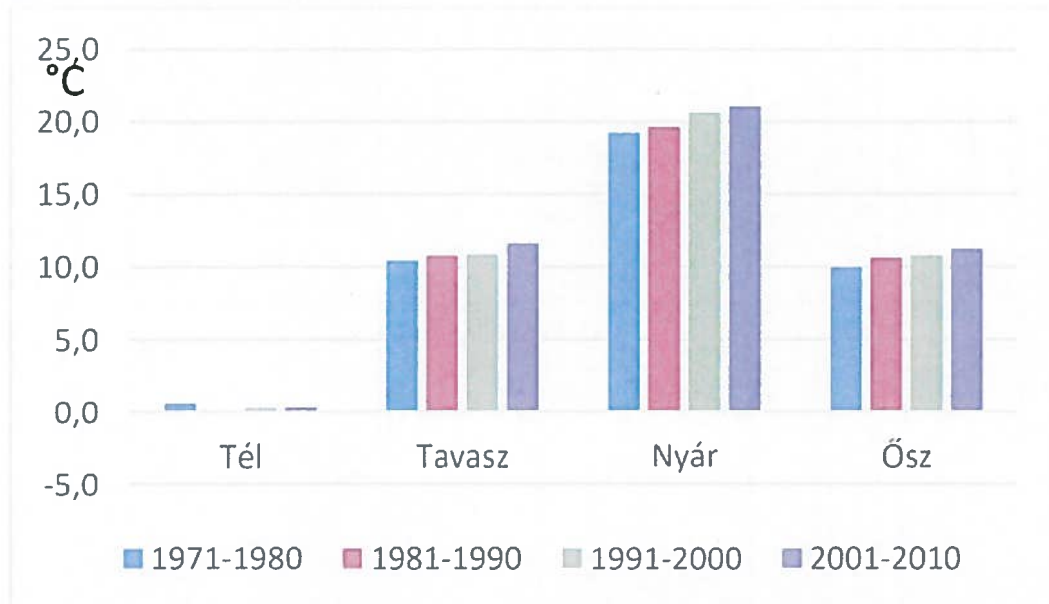
Az évszakonkénti középhőmérséklet változása tízéves időszakokhoz kötődően bizonyítja, hogy leginkább az átmeneti időszakokhoz (tavasz, ősz) kötődik a középhőmérséklet-növekedés Magyarországon (8. ábra). Különösen 1980-tól figyelhető meg a középhőmérséklet-növekedés nagyobb mértéke az 1970-es évekhez képest (9. ábra). Az elmúlt 40 évben a legnagyobb középhőmérséklet-növekedés mindegyik évszakban az 1990-es években figyelhető meg.

1. táblázat: Középhőmérséklet-változás Magyarországon, 1971-2010 (°C)

Forrás: CarpatClim adatbázis, 1971-2010

	Tél	Tavasz	Nyár	Ősz	Összesen
1971-1980	0,6	10,4	19,2	10,0	10,1
1981-1990	-0,1	10,8	19,6	10,6	10,3
1991-2000	0,3	10,9	20,6	10,8	10,7
2001-2010	0,3	11,6	21,1	11,2	11,1

Különösen a városlakók számára lehetnek megterhelőek a hőségperiódusok. A városok belseje felé haladva a hőmérséklet általában magasabb, mint a külterületen, ez a hőtöbblet az úgynevezett hősziget-hatás jelensége. A sűrű beépítettség, a csökkenő átszellőzés, a burkolatok jelenléte, az alacsony növényborítottság hozzájárulnak a városi hősziget kialakulásához. A városi hősziget mértéke hőhullámok idején akár 5–10 fokot is elérhet.

9. ábra: Évszakonkénti középhőmérséklet változása tízéves időszakokhoz kapcsolódóan (°C)

Forrás: CarpatClim adatbázis, 1971-2010

A legmagasabb fokozatú hőségriadós napok számának jelentős növekedése már napjainkban is megfigyelhető. A legjelentősebb egészségteherrel járó hőségriadós napok gyakorisága a következő évtizedekben országos átlagban évi 2–9 napos növekedést mutat (2021-2050), míg a XXI. század (2071-2100) végére várhatóan átlagosan 12–26 nappal emelkedik majd a számuk. A hőségriadók területi eloszlását tekintve a legnagyobb gyakoriságnövekedést az egyébként is melegebb délkeleti területeken valószínűsítik a modelleredmények (pl. ALADIN-Climate, RegCM modellek). Az ALADIN-Climate klímamodell alapján Magyarországon 2021-2050 között – a 1961-1990 közötti referencia-időszakhoz képest – évi átlagban 1,72°C-kal fog nőni a középhőmérséklet: ez tavasszal 1,45; nyáron 2,31; ősszel 1,81; télen 1,33°C-os növekedéssel fog együtt járni. A hőségriadós napok száma – amikor a napi középhőmérséklet legalább 25°C – az évszázad közepére 20,8 lesz.

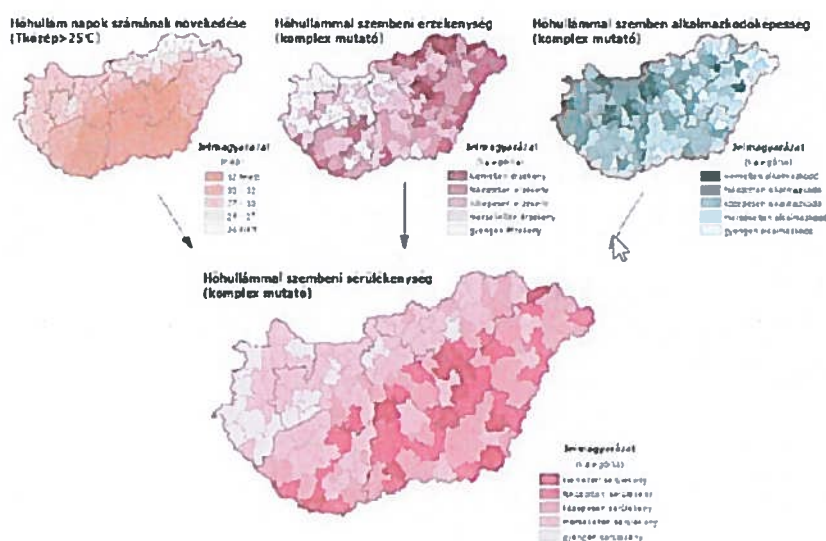
A Pálvölgyi Tamás és munkatársai által alkalmazott éghajlati sérülékenységvizsgálatban az éghajlati kitérttség (hőségriadós napok száma) alátámasztotta, hogy a hőhullámok az ország déli területein nagyobb számban jelentkeznek jelenleg és a jövőben is. A sérülékenységi vizsgálat alapján délkelet felől északnyugat felé haladva folyamatosan csökken a kistérségek (járások) hőhullámokkal kapcsolatos sérülékenysége, a csökkenés mértéke azonban nem egyenletes. Elsősorban a dél-alföldi és dél-dunántúli régiók déli összefüggő területein, illetve az Alföld egyéb szigetszerű foltjain várható, hogy a klímaváltozás következtében gyakoribbá váló hőhullámok súlyos közegészségügyi helyzeteket eredményezhetnek. A térségek közül a nagyvárosi kistérségek (járások) a magas beépítettség és lakossági érintettség miatt, míg az ország déli területein lévők elsősorban az egyre hosszabb és gyakoribb hőségnapok miatt kerültek ebbe a kategóriába. A fokozottan sérülékeny kistérségek (járások) is elsősorban a déli területeken találhatóak: a jobb alkalmazkodást a fejlettség alacsony szintje is gátolja, így sérülékenységük emiatt is nagyobb.

Az éghajlati sérülékenység területi értékelése: városi hőhullámok közegészségügyi kockázatai

Azok a térségek a legsérülékenyebbek, ahol:

- > magas a hőhullám napok számának növekedése,
- > rossz a lakosság egészségügyi és szociális helyzete, valamint kedvezőtlen a korszerkezete,
- > rossz a lakosság jövedelmi helyzete.

10. ábra: A városi hőhullámok közegészségügyi kockázatai Magyarországon Pálvölgyi és munkatársai nyomán
 Forrás: Pálvölgyi et al. 2011; Pálvölgyi 2013.

2.1.3 Településszerkezet, életkörülmények

Szigetvár településszerkezete jól tükrözi a város kialakulásának és fejlődésének a folyamatát, annak a mai élet szempontjából meglévő előnyeivel és hátrányaival együtt. A Pécs-Nándorfehérvárral összekötő országút mellett felépült várhoz csatlakozó, még a török kor előtt létrejött Újváros jelenleg is a város központja. Itt található a legfontosabb középületek, a településrész jól őrzi és mutatja egykori utcaszerkezetét, amely ma részben az autóforgalom alól mentesítve szolgálja az itt élőket és az ide látogatókat. Az egykori vártól keletre, és nyugatra is kialakult ki a várat kiszolgáló falu, amely szintén jelenleg is őrzi egykori szerkezetét, és ezeket a területszerkezeti egységeket egészítették ki a 19-20. században létrejött kertvárosias lakóterületek, ipari létesítmények, nagy területű intézményterületek. A teljes város településszerkezetére jellemző, hogy a tömör, városias belváros mellett a laza, gyakran falusias, családi házas beépítésű lakóterületek teszik ki a beépített terület nagyobb túlnyomó részét, tükrözve a város gazdasági fő karakteralkotó korszakainak beépítési szokásait.

2.1.3.1 Beépített területek

Szigetvár Város Településfejlesztési Konceptiójában a város központi belterületén öt, míg a belterületen kívül további négy városrész került lehatárolásra. A város belterületén található a Belváros, továbbá az Észak-keleti, Dél-keleti, Dél-nyugati és Észak-nyugati városrész, ezektől elkülönülve pedig Zsibót és Becefa városrész, Turbékpuszta, valamint a Szőlőhegy, mint önálló, ám hasonló adottságokkal rendelkező területegység.

A beépített területek jellegzetessége, hogy a történelmi eredetű be- és átvezető főutak mellett a Belvároson kívül is őrzik – rendszerint falusias, a belvárosi szakaszokon hangulatos kisvárosias – történelmi beépítésüket és építészeti arculatukat, míg a területek többi, a mellékutak által feltárt részén rendszerint a 20. század különböző periódusainak a jellegtelen kertvárosias, családi házas építészeti arculata, és az ahhoz illeszkedő közterületi kialakítás dominál.

Belváros

A Belváros településfejlesztési célja a Város és térsége lakossága számára jól funkcionáló igazgatási és szolgáltató központ feltételeinek megteremtése, a turisták számára vonzó környezet.

Ehhez az alábbi beavatkozási területek kijelölése szükséges:

- | Leromlott lakóterületek revitalizációja
- | A városrész közlekedési viszonyainak átgondolása, rendezése

Észak-nyugati Városrész

Területi cél: Minőségi, élhető lakóövezet feltételeinek kialakítása, valamint egészségügyi és turisztikai szolgáltatások színvonalának fejlesztése.

A területi cél megvalósulásához az alábbi részcélok elérése szükséges:

- | A lakosság számára élhető, vonzó települési környezet megteremtése a lakótelepi és a kertvárosias településrészekben egyaránt
- | Minőségi települési közszolgáltatások fejlesztése a lakosság magas fokú ellátási színvonalának megteremtése érdekében
- | A minősített gyógyhellyé nyilvánított településrész átfogó, egészségügyi szolgáltató és turisztikai célú fejlesztése
- | Minőségi szálláshelyek kialakítása a turisztikai attrakciók megfelelő hatékonyságú üzemeltetése érdekében
- | A 6-os számú főút forgalomterelésének megoldása, belső tehermentesítő út építése a Belváros és a Szent István lakótelep között

Dél-nyugati Városrész

Területi cél: Minőségi, élhető lakóövezet feltételeinek kialakítása, az ipari és kereskedelmi övezetek rendezése, fejlesztése a Dél-nyugat városrészben.

A területi cél megvalósulásához az alábbi részcélok elérése szükséges:

- | A lakosság számára élhető, vonzó települési környezet megteremtése, közösségi és szabadidős funkciók erősítése
- | Rendezetlen, vagy alulhasznosított ipari ingatlanok revitalizációja
- | Kereskedelmi és szolgáltató funkciók fejlesztése
- | A 6-os főút forgalmának kivezetése a belterületről

Észak-keleti városrész

Területi cél: Minőségi, élhető lakóövezet feltételeinek kialakítása, a kereskedelmi és szolgáltató, valamint az ipari területek fejlesztése az Észak-keleti városrészben.

A területi cél megvalósulásához az alábbi részcélok elérése szükséges:

- | A lakosság számára élhető, vonzó települési környezet megteremtése
- | A terület feltárása utakkal, valamint egy gyűjtőút kiépítésével
- | A szociális ellátás intézményi hátterének fejlesztése
- | Rendezetlen, vagy alulhasznosított ipari ingatlanok revitalizációja
- | Új iparterületek kialakítása, munkahelyteremtés
- | Az alacsony státuszú lakosság társadalmi és munkaerőpiaci integrációját segítő komplex programok kialakítása és megvalósítása, szegregátum kialakulásának megelőzése

Dél-keleti városrész

Területi cél: Szigetvár ipari magterületének kialakítása a Dél-keleti városrészének keleti és déli területein.

A területi cél megvalósulásához az alábbi részcélok elérése indokolt:

- | A települési szegregáció folyamatának megakadályozása, a társadalom peremére szorultaknak a társadalomba történő re-integrálása révén
- | A belvároshoz közeli és a K-Ny-i tengely mentén fekvő területeken a kereskedelmi, szolgáltatói, közösségi funkciók bővítése, a belvárosias jellegű terület kiterjesztése
- | Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, ipari park kialakítása.
- | A lakosság számára élhető, vonzó települési környezet megteremtése

Becefa, Zsibót, Szőlőhegy, Turbékpuszta településrészek

Területi cél: A város és térsége együttműködésének dinamizálásán, az elérhetőségi viszonyok javításán keresztül a településrészek gazdaságának fejlesztése, a szociális problémák kezelésére stratégia megalkotása.

Zsibót és Becefa rendelkezik településrészi önkormányzattal, míg a Szőlőhegy és Turbékpuszta képviselő nélküli külterület.

A területi cél megvalósulásához az alábbi részcélok jelentős mértékben hozzájárulhatnak:

- | Az ott élők esélyeit és szociális helyzetét egyaránt javító programok, helyben gazdálkodók, iparosok és kézművesek, az egyre színvonalasabbá váló borászat támogatás.
- | Szőlőhegy problematikájának rendezése, hosszú távú terület-felhasználási stratégia. Lakóterületek, mezőgazdasági területek, turisztikai célú területek lehatárolása hosszú időre.
- | Turisztikailag hasznosítható értékek (becefai pincesor, kastély, jóléti tó), megőrzése, magasabb fokú kihasználása.
- | Város és vidék együttműködés keretében CLLD programok megvalósítása
- | Régészeti terület fejlesztése, turisztikai hasznosítása.

2.1.3.2 Szabad területek

A város szabad területei három nagy csoportba sorolhatók:

- | Belterületi utcák, terek, közlekedésre használt közterületek
- | Rekreációs célú szabad területek, parkok, parkerdők
- | Mező- és erdőgazdálkodási területek

A város szabad területeinek egyes csoportjairól a következő megállapítások tehetők:

Belterületi utcák, terek, közlekedésre használt közterületek

A beépített területeken található, vagy ahhoz csatlakozó utcák, terek rendszerint az azokat körülvevő beépített területek karakteréhez, használati követelményeihez alkalmazkodnak. Ezek közül az elmúlt évtizedek munkájának köszönhetően kifejezetten színvonalasak, vonzóak a Belváros forgalomcsillapított, gyalogos és vegyes használatú, történelmi hangulatot árasztó közterületei. A célnak általában megfelelőnek mondhatók a kertvárosias lakóterületek, illetve a gazdasági területek közlekedő útjai, ezek azonban elsődlegesen a közúti közlekedés igényeihez igazodnak, és sem a gyalogos és kerékpáros közlekedés vonzóvá tétele, sem pedig a kellemes környezettel kapcsolatos követelmények szempontjából kedvezők.

A környezetbarát közlekedés, a klímaviszonyok javítása érdekében ezeken az utakon a sokszínű közlekedés igényeinek megfelelő beavatkozások elvégzése indokolt.

Rekreációs célú szabad területek, parkok, parkerdők

Szigetvár településszerkezetének egyik erősségét jelenti a Várat körülvevő szabad területi gyűrű, amelynek egykor hadászati célja volt, ma pedig – a kisebb beleépítések ellenére – kellemes, vonzó közparkként, illetve parkerdőként szolgálja a város lakóit. Kritikus része ennek a keleti oldalon beleépült sportpálya, fürdő és más intézmények területe, amelyek a zöldmezős északnyugati területekre történő áttelepítésével a város hatályos településszerkezeti terve számol is, bár ennek a megvalósítása a településfejlesztési koncepcióban, illetve az ITS-ben még nem szerepel.

A védett Vár-környéki zöldfelületek mellett a város szerényen ellátott közterületi zöldterülettel, közparkokkal, ilyenek jellemzően a lakótelepek úszótelkes beépítésű területein található. A családi házas területek jelentős telken belüli zöldfelületei ezt ökológiai szempontból megfelelően kiegyensúlyozzák, a vonzó lakóterületekhez azonban – a máshol készült felmérések tanulsága szerint – a közterületi rekreáció létesítményei – pl. a találkozóhelyként működő lakóhelyközeli játszótérek, kisebb pihenőparkok- hozzátartoznak, így a város lakóhelyi vonzerejét indokolt lenne legalább három-négy ilyen közparkkal erősíteni, ami persze klimatikus szempontból is kedvező lenne.

Mező- és erdőgazdálkodási területek

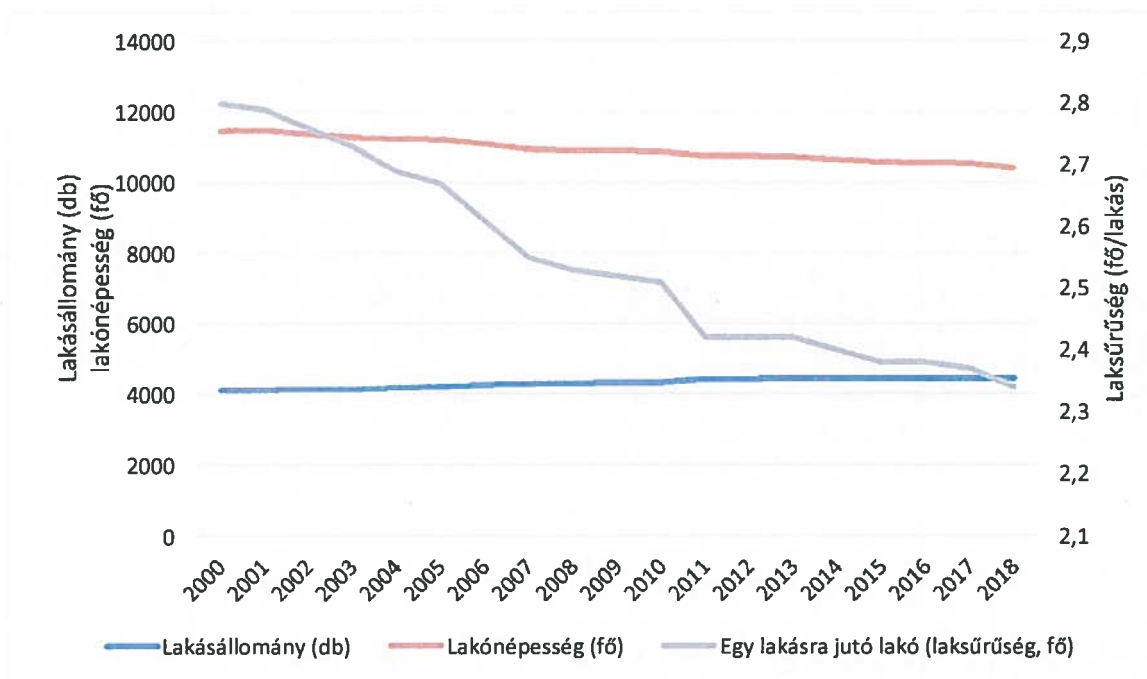
Az eredetileg túlnyomó részben mezőgazdasági településként működött városban a mezőgazdasági tulajdonosi és működési szerkezet – az országos tendenciáknak megfelelően – egyre centralizáltabb, azaz jelentősen és folyamatosan csökken mind az egyéni gazdálkodók, mind pedig a 2000-ben még a lakosság egynegyedét kitevő segítő családtagok és a mezőgazdasághoz kapcsolódó személyek száma. Ezzel párhuzamosan a mezőgazdálkodás egyre inkább a professzionális gazdasági szervezetek kezébe került, ami egyúttal a termőföldre való paraszti kötődés csökkenését is eredményezte, aminek a helyét a gazdasági racionalitás váltotta fel, ami rendszerint könnyebben áldozza fel más, jövedelmezőbb célra a földterületeket. Ez a folyamat figyelhető meg a város déli és keleti külső területrészein, ahol szigetszerű telephelyeknek a – korábban kemény beépítési határnak számító vasútvonalat is átlépő – terjeszkedése a mezőgazdasági területek rovására történt, ami klimatikus szempontból az évnél csak egyes időszakokban biológiailag aktív növényzetű területek esetében is kedvezőtlen. Kivételt képezhet ez alól a fürdő és a sportpálya zöldmezős beruházásként történő áttelepítése, hiszen a mezőgazdasági területeknél klimatikus értékesebb nagyrészt biológiailag aktív zöldfelületű intézmények – az eredeti helyszín intenzívebb növényesítése esetén – kedvezőbbé teszik a város klímahelyzetét.

2.1.3.3 Lakásállomány

Szigetvár lakossága a 2018-ban 4.454 lakásban élt. A jelenlegi lakásállomány mintegy 50%-a az 1971-1990 közötti időszakban épült, és 23%-a idősebb ötven évesnél, korszerű építésűnek mondható, azaz 30 évnél fiatalabb a lakások 27 %-a.

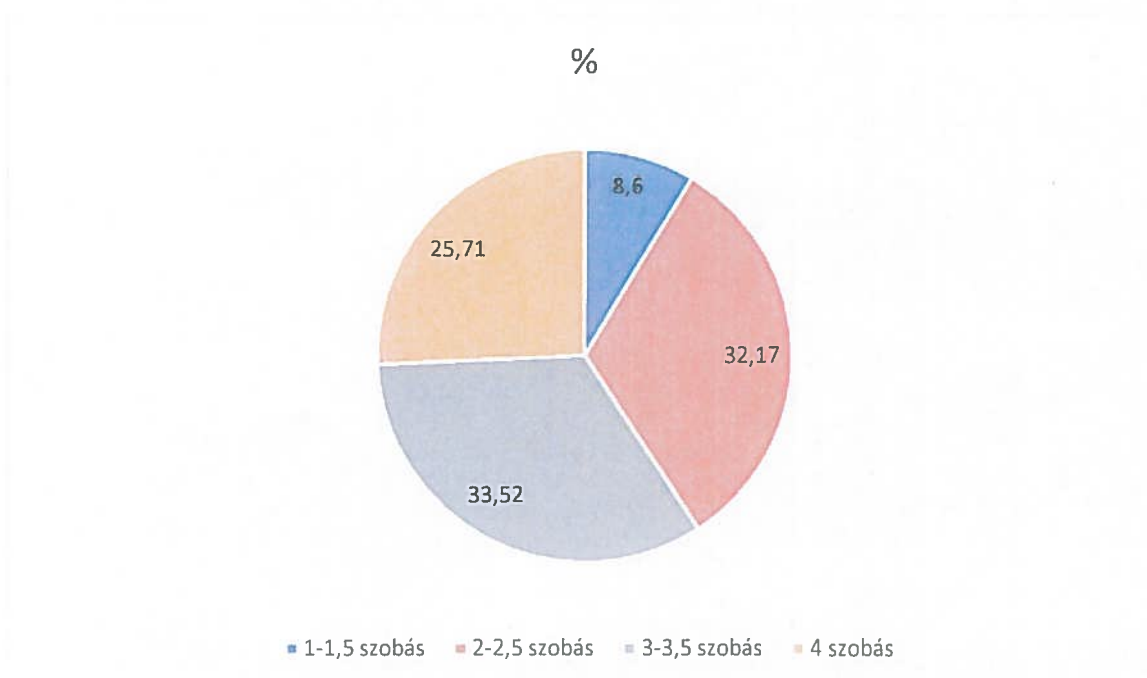
A statisztikai adatok a lakásviszonyok folyamatos javulását mutatják, hiszen az elmúlt 20 évben mintegy 1000 fővel csökkent lakosság 350-nél több lakást használ, ami a lakásviszonyok alapvető mutatójának számító laksűrűséget a 2000 évi 2,8 fő/lakás értékről 2018-ra 2,3-ra csökkentette.

A lakásépítés változó intenzitást mutatott az elmúlt évtizedekben, a gazdasági helyzet változása mellett nem függetlenül a folyamatosan változó lakástámogatási rendszertől sem.

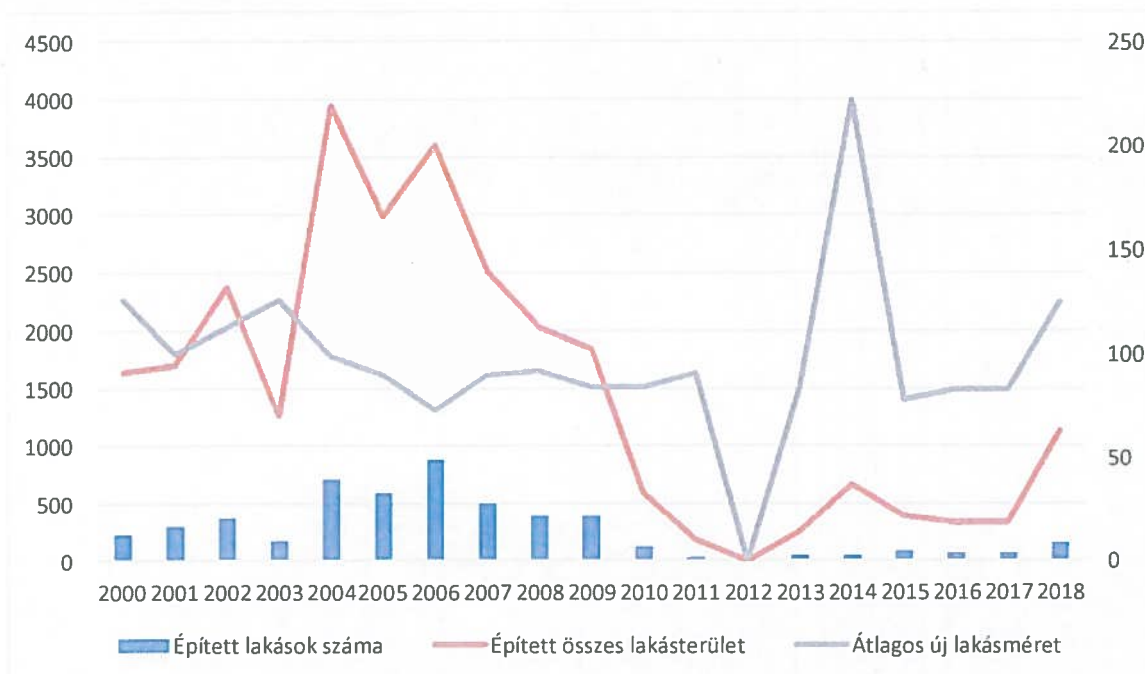
11. ábra: Szigetvár lakásviszonyainak változása 2000-2018., Forrás: KSH Statinfo

A lakások nagyság szerinti megoszlása ennek következtében kedvező irányban változott. Bár a kis elemszám miatt az elmúlt öt évben a teljes állományban csak század százalékokkal jellemezhetően, de csökkent az egy- és kétszobás lakások aránya, ugyanakkor növekedett a három és többszobásoké. A jellemzően családi házas lakásállomány nagyság szerinti összetétele a kisvárosok tipikus nagyság szerinti összetételét mutatja: a nagyvárosi arányokhoz képest igen alacsony az egyszobás lakások aránya, magasabb a kétszobásoké, de a lakások legnagyobb hányada a három és több szobás kategóriába tartozik.

12. ábra: Szigetvár lakásainak szobaszám szerinti összetétele 2018-ban, Forrás: KSH Statinfo

A lakásépítés éves mennyisége a városban az elmúlt két évtizedben meglehetősen széles sávban változott. A 2000-es évek közepének kormányzati lakáspolitikája inkább a többlakásos épületekben megvalósított kisebb lakásokat preferálta, így 2004-2007 között mind az épített lakásszám és az összes lakásterület is viszonylag magas volt, az átlagos lakásméret viszont alacsony. A 2008 évi ingatlanpiaci válságot követően későn kezdett újraéledni a lakásépítés, 2018-ig azonban csak igen mérsékelt életjelek láthatók az adatokból.

13. ábra: A lakásépítés jellemzői Szigetváron 2000-2018 között. Forrás KSH Statinfo

A fentiek nyomán 2018-ban Szigetváron az átlagos lakásterület 80,5 m² volt, és mivel egy lakásra átlagosan 2,34 lakó jutott, így egy főre jutó lakásterület 34,4 m²/fő volt. Az egy főre jutó lakásterület a Szigetvári járásban 36,0 m²/fő, Baranya megyében 36,2 m²/fő, Pécsen 34,0 m²/fő, Siklóson 36,4 m²/fő, Mohácson pedig 37,5 m²/fő volt. Ez azt is jelenti, hogy amennyiben a város vezetése fel kíván lépni az előregedés ellen, úgy eszközöket kell találni a nagyobb területű új lakások gyarapítására is, hiszen a város – ha árnyalkatokkal is, de – kedvezőtlenebb paraméterekkel rendelkezik a hasonló nagyságú városokhoz képest.

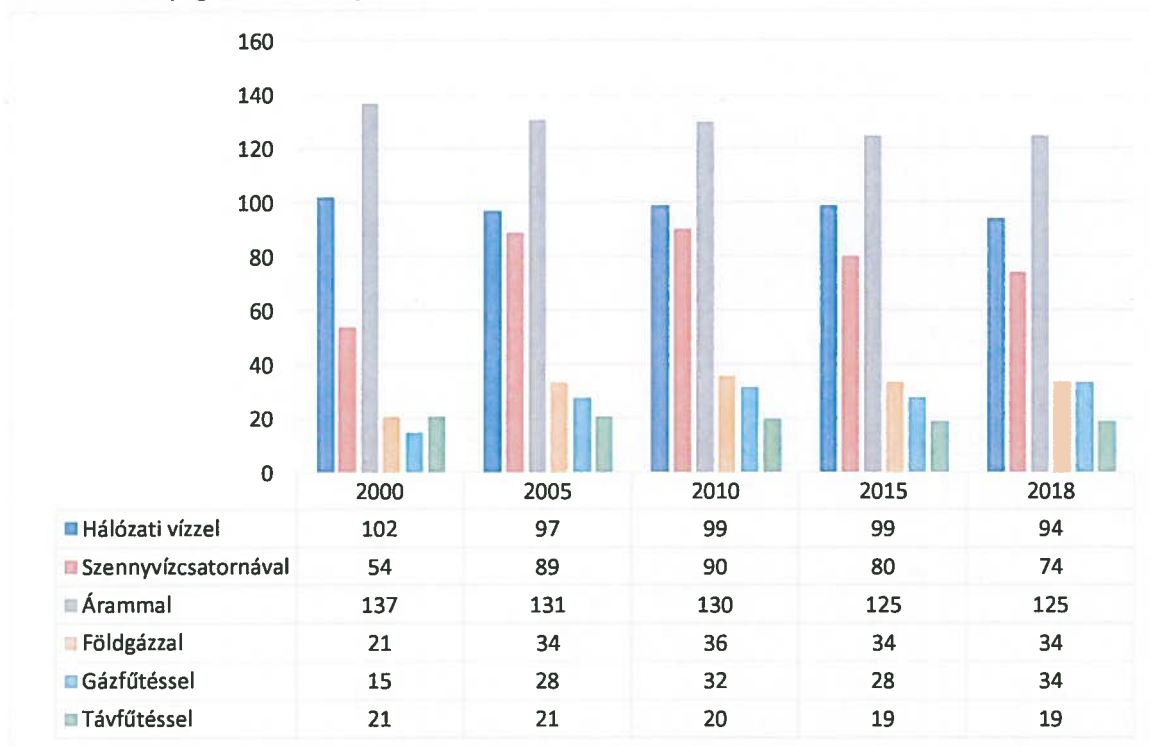
A szigetvári lakásállomány kommunális ellátottsága az elmúlt két évtizedben gyökeresen javult, azonban éppen az legnagyobb energiafogyasztást eredményező fűtési megoldások tekintetében jelentős előrelépésre lenne szükség a korszerű, környezetkímélő energiahasználat terén.

A KSH éves adatai szerint a város lakásainak vízellátása közel áll a teljes körűhöz, kisebb hiányosságok a második belterületként működő távolabbi településrészek, Becefa és Zsibót, továbbá a Szőlőhegy lakásnak használt egyes épületeinél látható.

A szennyvízcsatorna a város központi belterületén az elmúlt két évtizedben kiépült, de ezen a területen a vezetékhalózatra való rákötés sem teljes körű, illetve a távoli településrészekben a hálózat is hiányos. Ez megjelenik a közműolló alakulásában, hiszen a csatornázott lakásoknak a hálózati vízhálózatra csatlakozott lakásokhoz viszonyított aránya – bár a 2000 évi 54%-ról 2018-ra 80%-ra nőtt, de ez az arány 2010-15 között meghaladta a 90%-ot is, és az elmúlt öt évben – feltehetően a külterületi lakások gyarapódása miatt – csökkent.

Az háztartási áramot fogyasztók száma jócskán meghaladja a nyilvántartott lakásszámot, ami – teljes körű ellátás mellett – a jelentős szőlőhegyi üdülő- és zártkerti áramfogyasztásból adódik.

Nem ilyen kedvező a helyzet a belső területrészeken mindenhol kiépített gázellátás terén. A teljeskörű belterületi gázhálózati kiépítettség mellett is az elmúlt két évtizedben a gázvezetésekre a lakásoknak mindössze 34%-a kötött rá, és bár a gázzal ellátott háztartásokban teljeskörűvé vált a gázfűtés, a városban a 20% körüli távfűtési arány mellett a lakások mintegy 45%-a az erősen környezetszennyező szilárd tüzelőanyagokat használja.

14. ábra: A szigetvári lakásállomány közműellátottsága 2000-2018. (%) Forrás: KSH Statinfo

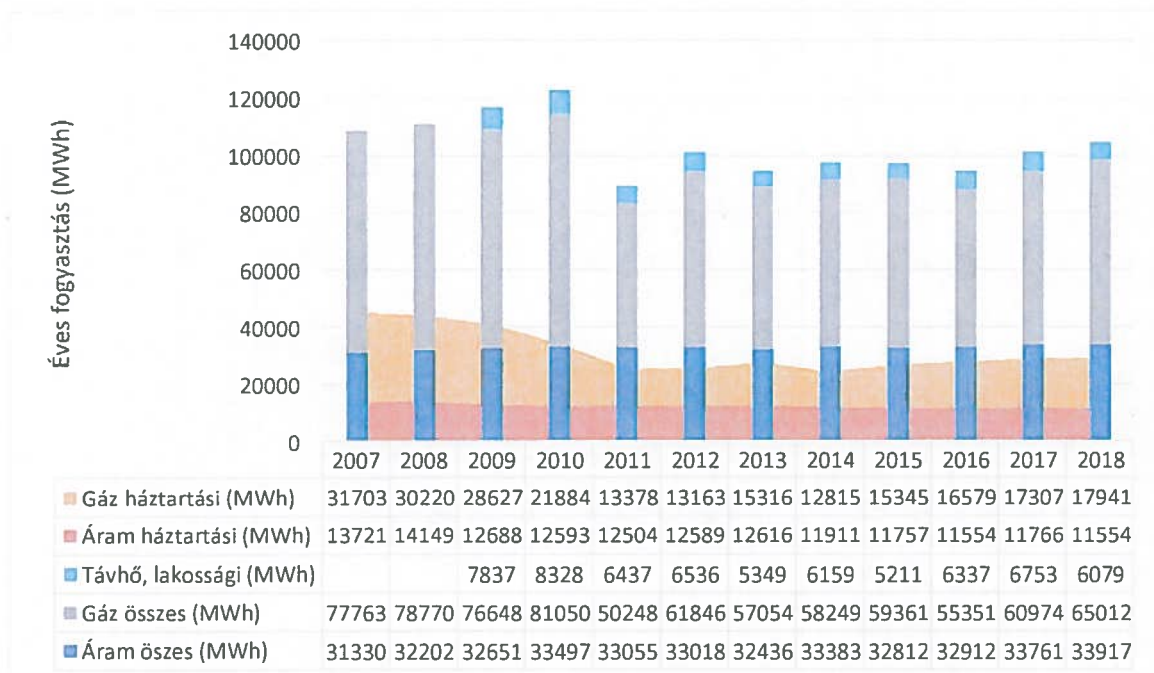
A városi lakásállománynak a klíma szempontjából igen fontos összetevői azok fűtésre, világításra, a különféle háztartási gépek, berendezések működtetésére, és a használati melegvíz készítésére felhasznált energiamennyiségét meghatározó tulajdonságai, amelyekre legegyszerűbben a tényleges energiafogyasztás adataiból lehet következtetni.

A 2007-től elérhető statisztikai adatok szerint a város a legtöbb vezetéken elérhető energiát a földgáz elégetéséből nyeri, mind az összes, mind pedig a háztartásoknak szolgáltatott kommunális energiaellátás terén, amit az áramfelhasználás, majd a legkisebb hányaddal a távfűtés energiafelhasználása követett. Ez a 2018-as adatok szerint évente 105 ezer MWh energiafogyasztást eredményezett, amiből a háztartások energiafogyasztása 35,5 ezer MWh – az összes fogyasztás 30%-a volt a lakossági használat. Mindezeket azonban a szigetvári lakásoknak csak mintegy 53%-a használja fel, a maradék 47% egyéb fűtési módot használ, a 2011. évi Baranya megyei népszámlálási adatokat alapul véve 90%-ban fával, mintegy 10%-ban szénnel és más módon fűt. Ez azt is jelenti, hogy – ezeknél a háztartásoknál az alacsonyabb komfortosság, és alacsonyabb hatásfok miatt azonos lakásonkénti energiafelhasználást feltételezve – a lakások fűtésére elhasznált energia a korábban kalkuláltnál 31,5 ezer MWh-val magasabb volt, ami összesen 67 ezer MWh lakossági energiafogyasztást jelentett.

Tekintettel arra, hogy ez a mennyiség a város teljes energiafogyasztásába is beleszámít, a tényleges kommunális 2018. évi energiafelhasználás Szigetváron mintegy 136,5 ezer MWh-ra becsülhető, aminek a lakossági fogyasztás nagyjából a felét tette ki.

A statisztikailag mért mennyiségek változási tendenciája 2007-től 2011-ig összességében növekvő, a háztartási felhasználás tekintetében pedig csökkenő volt. 2011-ben a fogyasztás erősen visszaesett,

azóta enyhe emelkedés figyelhető meg mind a lakossági, mind az összes energiahasználat tekintetében.

15. ábra: Szigetvár kommunális energiafogyasztása 2007-2018 Forrás: KSH Statinfo

A folyamat értékelésének a megbízhatóságát rontja az a tény, hogy a nem vezetékes fűtési móddal történt energiafogyasztásról csak egyetlen évre állnak rendelkezésre erősen becsült adatok, azonban az ilyen fűtések változási tendenciáiról semmit sem tudunk, így az sem állapítható meg, hogy a bemutatott növekedés nem származik-e a lényegesen kényelmetlenebb hagyományos, helyiségenkénti fűtési mód ennél nagyobb mértékű csökkenéséből, ami akár meg is fordíthatná a folyamat irányát.

2.1.3.4 Közintézmények

Szigetvár városi szintű közintézményeinek nagyobb része a Belvárosban működik, míg a lakóterületekhez kapcsolódó alapszintű ellátás létesítményei a lakóterületekhez csatlakozóan kerültek elhelyezésre. Az elmúlt évtizedekben a jelentős zöldfelülettel rendelkező, nagy területigényű városi kórház volt a jelentősebb intézmények között az első, amely a város északnyugati oldalán, a beépített terület szélén, a Szent István lakótelephez csatlakozóan, zöldmezős beruházásként épült meg, és a város távlati tervei szerint ezt a sort folytatja majd a Vár közeléből kitelepülő fürdő és más sport- és szabadidős létesítmények is.

Bölcsőde

A városban – és egyben az egész járásban is – egy bölcsőde működik, amely az észak-nyugati városrészben, a Szent István lakótelepen fogadja a kisgyerekeket. A létesítmény mintegy 10 éve bekövetkezett bővítése óta 54 férőhellyel rendelkezik, amelyek mindegyike betöltött. Az intézményben nyolc kisgyermeknevelő foglalkozik a legifjabb korosztállyal.

Óvodai ellátás

A város három óvodája a lakóterületek jól elérhető részein található: a Zöld Manó Óvoda a bölcsődéhez csatlakozóan a Szent István lakótelepen, a Micimackó Óvoda a Dózsa György utcában, a Napsugár Óvoda pedig a Széchenyi utcában működik.

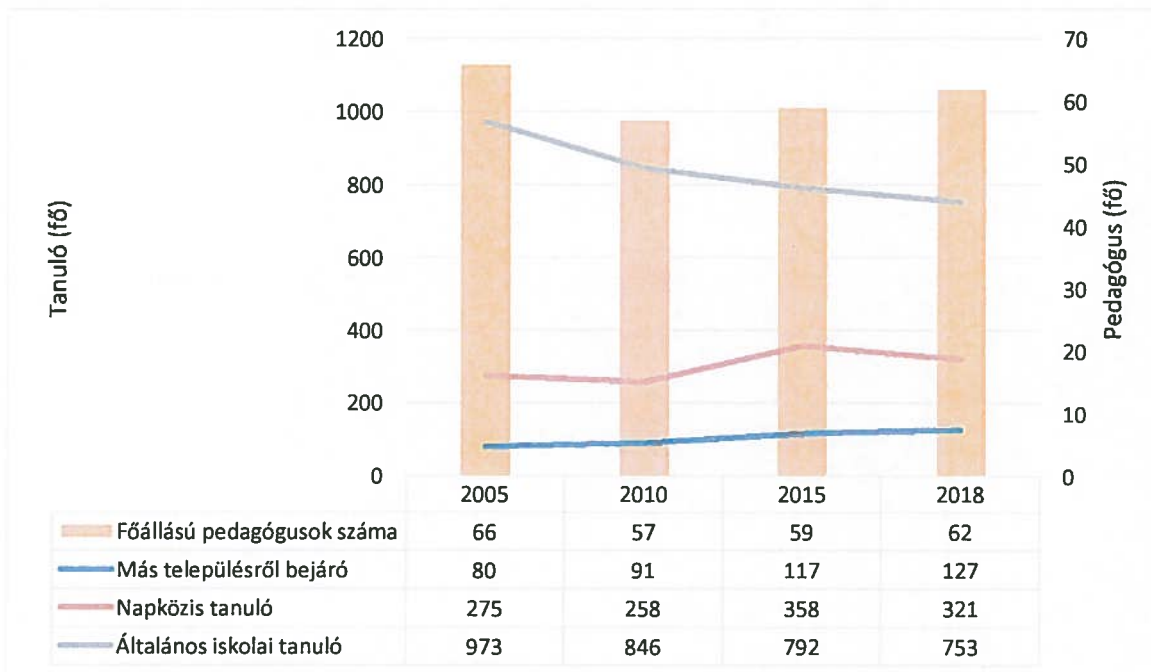

A város gyermekintézményeinek az ellátását szolgálja Szigetvár-Dél-Zselic Többcélú Kistérségi Társulás által alapított Dél-Zselic Óvodái, Bölcsődéje és Konyhája elnevezésű intézmény, amelyhez 2013. júliusáig Szigetvár gyermekintézményei mellett a térségben működő 10 óvoda és 8 konyha is tartozott, de a közigazgatás rendszerének átszervezése óta csak a szigetvári óvodák ellátása tartozik a hatáskörébe, a Napsugár Óvodában található székhellyel.

Szigetvár óvodái a három feladatellátási helyen 2018-ban összesen 14 óvodáscsoportban 334 férőhellyel rendelkeznek, és 30 körüli számú óvodapedagógust foglalkoztatnak. A beiratkozott gyermekek száma 320 volt, akik közül 10 fő SNI, a számított létszám 335 fő, közülük 76 fő volt hátrányos helyzetű és 37 fő halmozottan hátrányos helyzetű.

Általános iskola

Szigetvár általános iskolái a Klebelsberg Központ Szigetvári Tankerületi Központjához tartoznak. Az iskolák feladatellátási helyei – az óvodákhoz hasonlóan – a város központi fekvésű, jól megközelíthető helyein fekszenek: a Dél-Zselic Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskolája a Rákóczi utcában, a Dél-Zselic Általános Iskola Istvánffy Miklós Általános Iskolája a Szent István lakótelepen, míg a Szigetvári Weiner Leó Alapfokú Művészeti Iskola a Zárda utcában, a ferences templomhoz csatlakozó egykori kolostorépületben működik.

16. ábra: Szigetvár általános iskolai oktatásának jellemzői 2005-2018 Forrás: KSH Statinfo

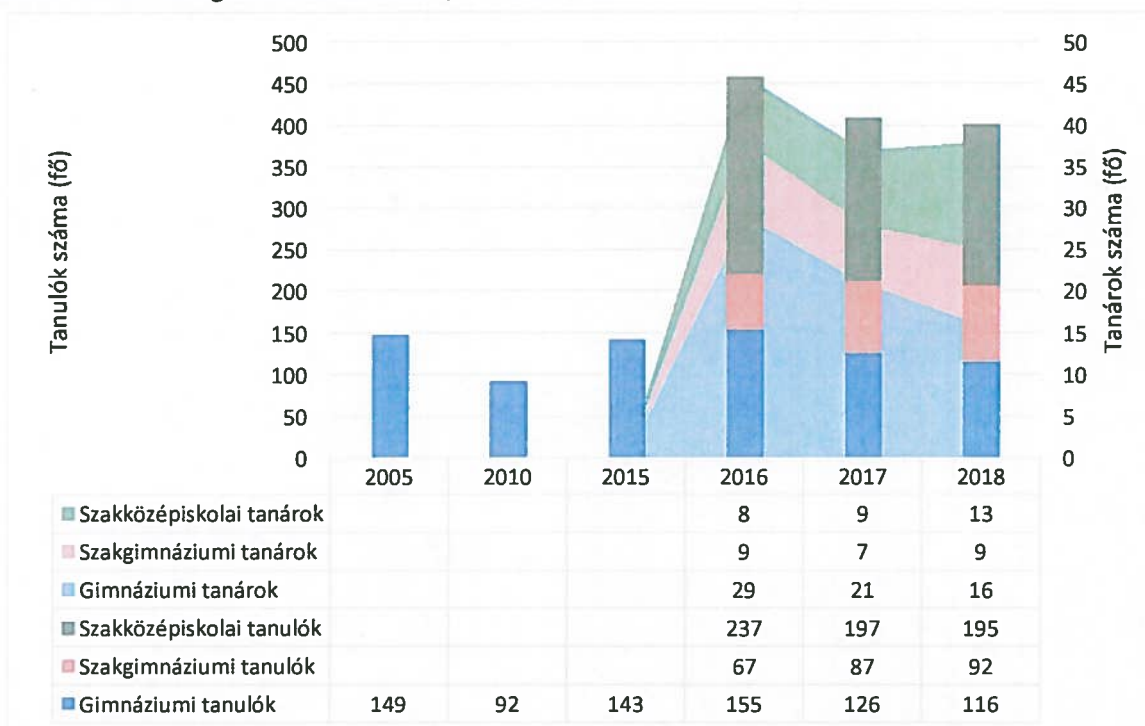
Szigetvár két általános iskolájába 2018-ban összesen 753 tanuló vett részt a nappali oktatásban. A város öregedését jól mutatja, hogy ez a szám 2005-ben még 973 volt, holott akkor csak 80 bejáró volt a környékről, míg 2018-ban már 127 tanuló járt be a környék településéről a városba. A főállású pedagógusok száma az általános iskolákban összesen 60 fő körül változik.

A gyereklétszámmal együtt az osztálytermek száma is csökkent: a 2005 évi 40-nel szemben 2018-ban csak 23 tanterem volt a két általános iskolában, a felszabadult tanteremeket az oktatás változatosabb, színvonalas feltételeinek a megteremtésére használták.

Középiskola

A város középiskolával is rendelkezik, a nagymúltú Zrínyi Miklós Gimnázium, Szakgimnázium, Szakközépiskola és Szakiskola jelenleg a Pécsi Szakképzési Centrumhoz tartozik.

A Zrínyiben – mint a neve is mutatja – háromféle képzés is folyik, az érettségit adó gimnáziumi és szakgimnáziumi képzés mellett érettségit nem adó szakközépiskolai oktatás is folyik. Kedvezőtlen jelenségnek mondható, hogy 2016-2018 között jelentősen, összesen 459-ről 403-ra csökkent a beiratkozott tanulók száma, és azon belül a legtöbbet a továbbtanulásra, a jövő kihívásainak megfelelésre felkészítő gimnázium szenvedte el a legnagyobb csökkenést, 155-ről 116 tanulóra. Csökkent az érettségit nem adó szakközépiskolai oktatásban résztvevők száma is, 237-ről 195 főre, míg erősödött az érettségit és szakmát is adó szakgimnáziumi létszám, 67-ről 92-re.

17. ábra: A középiskolai oktatás jellemzői Szigetváron 2005-2018 között Forrás: KSH Statinfo

A pedagógusok létszámának 46-ról 38-ra csökkenésén belül jelentősen, 29-ről 16-ra csökkent a főállású gimnáziumi, 8-ról 13-ra nőtt a szakközépiskolai és 9 fő körül stagnált a szaggimnáziumi tanárok száma. A térségből bejáró tanulók itt még nagyobb szerepet játszanak, mint az általános iskolában. 2018-ban 54 gimnáziumi, 65 szaggimnáziumi és 153 szakközépiskolai tanuló járt be más településekről a Zrínyibe. Érdekes jelenség, hogy a környékről bejáró tanulók nagyobb arányban választották a szakmát adó képzéseket, a szaggimnáziumi és szakiskolai oktatásban a bejárók aránya elérte a tanulólétszám háromnegyedét, míg a gimnáziumi képzésben 50% alatt maradt, itt a szigetváriak voltak többen.

Egészségügyi alapellátás

A város egészségügyi ellátása általában jónak mondható. Szigetváron 2018-ban öt felnőtt háziorvosi körzet működött, mindegyik praxis aktív volt, egy-egy orvos és szakasszisztense közreműködésével. A háziorvosi rendelésen az elmúlt évtizedben évente 53-55 ezer közötti beteg jelent meg, illetve kért otthoni orvoslátogatást, ami – mintegy 9.000 felnőttkorúval számolva – egy háziorvosra számítva mintegy 1.800 betegkártyát, és 11.000 körüli éves, és orvosonként napi 10 körüli betegkontaktust jelent, ami hazai viszonylatban átlagosnak mondható.

A város mintegy 1.800 gyermek- és fiatalok lakójának egészségügyi ellátásáról két gyermekorvos gondoskodik, két szakasszisztens segítségével. A gyermekorvosi alapellátásban 2018-ban 25.000 körüli orvos-beteg találkozó jött létre, szinte kizárólag a gyermekorvosi rendelőben. Ez egy gyermekorvosra 8-900 közötti betegkártyát, és évi 13.000, napi 65 betegkontaktust jelent.

A csecsemő- és kisgyermekellátásban, tanácsadásban és terhesgondozásban a városban működő hét védőnő jelent hathatós segítséget a kismamák és gyermekeik számára.

A városban öt gyógyszertár szolgálja ki a rászorulókat, a város lakóterületeihez közel fekvő, jól megközelíthető helyen.

Kórház és szakrendelés

Szigetvár a hasonló nagyságú városok között jó ellátásúnak mondható a szakorvosi és kórházi ellátás tekintetében, hiszen a városban kórház és szakrendelő is működik, ami nem csak a város, hanem a környék összesen mintegy 20.000 lakosának az ellátásáról gondoskodik.

A járóbeteg szakellátás keretén belül 2018-ban mintegy 166 ezren jelentkeztek meg, azaz egy a térségben lakóra kb. 8 szakrendelésen való megjelenés jutott. Ennek a keretén belül 53 ezer szakorvosi munkaóra teljesítése során mintegy 843 ezer – vagyis szakorvosi munkaóránként 16, egy megjelent páciensre számítva 5 beavatkozás történt.

A kórházban 2018-ban 416 aktív kórházi ágyon 8.521 beteget kezeltek, akik összesen 113.671 ápolási napot, azaz fejenként átlagosan 13 napot töltöttek a gyógyintézményben. Ez az összesen 150.202 ápolási napra kiterjedő kórházi kapacitásnak a 75%-os kihasználtságát jelentette.

Idősellátás, családgondozás, szociális ellátás

Az idősellátás, családgondozás, szociális ellátás alapvető feladatait Szigetváron a dr. Raksányi Árpád Szociális Alapellátó Intézet látja el, amely működteti a családok átmeneti otthonát, az idősek otthonát, az emelt szintű bentlakásos intézményt, a hajléktalanok átmeneti szállását és melegedőjét, biztosítja a házi gondozást és étkeztetést, valamint az idősek klubját is.

2018-ban a két tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézménynek összesen 284 férőhelye volt, 274 gondozottal. Ezek egyike az időskorúak emelt szintű bentlakásos ellátását végezte, 106 legalább 65 éves – gondozottal. Emellett egy időskorúak otthona is működik a városban, 125 férőhelyén 116 időskorú gondozottal. Az időskorúak emellett egy 30 férőhelyes nappali otthonban is kapnak ellátást, amit 28-an vettek igénybe, 5 foglalkoztatott működtetésében. Házi segítségnyújtásban évente 30-50 fő között változó létszámú ellátott részesül.

A város hajléktalanok számára létesített nappali melegedőjének 16 férőhelye van, amit évente 15-20 fő közötti létszámú ellátott vesz igénybe. A létesítményt két-három fő működteti.

Az idősellátó és szociális intézmények fenti hálózatát az önkormányzattal kötött szerződés alapján a pécsi székhelyű, a megye több településén is működő SZOCEG Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft. tartja fenn.

Szigetvár család- és gyermekjóléti szolgálata 2018-ban 13 gyermeket helyezett védelem alá, a családsegítő szolgálatot évi 2-300-an veszik igénybe.

Kultúra

Szigetvár Város Önkormányzatának kulturális központja a Vigadó, amelynek az építését 1985-ben kezdték el, majd az 1987-ben pénzügyi hiány miatt félbemaradt, míg végül 2014-15 között befejezték, Makovecz Imre utolsó olyan munkájaként, ahol a kiviteli tervek is ő maga készítette. Az épület befejezésével megújult a színházterem is, amely kiváló helyszín kulturális rendezvényekre és szabadidős tevékenységre is. A Vigadó Kulturális Központ 200 fős színháztermében 2018-ban 28 mozielőadást tartottak és ez az intézmény ad helyet a Bohár András Magyar Elektrográfiai Gyűjteménynek, amelynek évente ezer

körüli látogatója van. Itt működik még a város Turisztikai Információs Pontja, emellett számos szakkörrel, nyári napközis táborral, játszóházzal és különféle kulturális eseményekkel áll a szigetváriak és az idelátogatók rendelkezésére. Ezek mellett kiemelésre érdemes a sokszínű tevékenységből a coworking iroda működtetése. A Vigadót az Önkormányzat megbízásából a Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület üzemelteti.

Jelentős vonzerő-eleme a városnak a Zrínyi Miklós Vármúzeum, ami évi 30.000 körüli látogatót vonz.

A szigetvári Városi Könyvtár általános gyűjtőkörű, nyilvános közművelődési könyvtár, mely gazdag információszerzési, művelődési és szórakozási lehetőséget biztosít a város és térsége lakói számára. A szigetvári Városi Könyvtár e-Magyarország Pont is, ahol informatikai szolgáltatásokat és internetes elérhetőséget is biztosítanak a beiratkozott vagy napijegyet vásárolt olvasók számára. A Városi Könyvtár állománya több mint 53.000 kötetből áll, a gazdag választék többsége otthoni olvasásra is kölcsönözhető a beiratkozott mintegy 1.300 könyvtárhasználó részére, akik évente 20.000 körüli könyvtári egységet kölcsönöznek ki. A kétszintes épület megfelelő környezetet biztosít a helybeni olvasáshoz, tanuláshoz, és a szabadidő hasznos eltöltéséhez is, emellett rendszeresek az irodalommal, olvasással összefüggő rendezvények, író-olvasó találkozók is.

A város kulturális intézményei 2018-ban összesen 97 kulturális rendezvényt tartottak 32.458 látogatóval, míg a 36 ismeretterjesztő előadásnak 2.369 hallgatója volt. Emellett 14 alkotó művelődési közösség is működött, 232 taggal, a 484 rendszeres művelődési foglalkozáson 524-en vettek részt.

2.1.3.5 Kereskedelem és szolgáltatások

Szigetvár a város és térsége nagyságrendjének megfelelő, korszerű, széles kínálatot nyújtó kiskereskedelmi hálózattal rendelkezik. A város központi térségében megtalálhatók – a történeti városképhez megfelelően illeszkedő elhelyezéssel, a Belvárost szegélyező forgalmas utak – a nagy területű üzleteket működtető nemzetközi láncok közül a TESCO, a Lidl, a Spar és az Euronics üzletei, emellett számos kiskereskedő üzlete szolgálja a napi és a gyakrabban vásárolt tartós fogyasztási cikkek fogyasztási cikkek megvásárlását.

A városban több bankfiók és a szolgáltatások igen széles választéka várja az ügyfeleket.

A város vendéglátó hálózata a helyi és térségbeli lakosok, itt dolgozók mellett számít a turisták kiszolgálására is. Az utóbbi létesítmények rendszerint a város központi területein, valamint a lakóterületeken, a potenciális igénybe vevők közelében, a környezetüknek megfelelő épületekben helyezkednek el.

2.1.3.6 Ipar

A város legfontosabb ipari létesítményei egykor a Belvároshoz csatlakozó, attól nyugatra fekvő nagy kiterjedésű területrészt vették igénybe, ahol a konzervgyár működött. A rendszerváltozást követő gazdasági átalakulás következtében jelenleg a konzervgyártás lényegesen kisebb területen zajlik, a terület keleti oldalát nagyterületű kiskereskedelmi létesítmények vették igénybe. A város újabb ipari létesítményei nagyrészt a dél-keleti városrész beépített területeihez csatlakozó, a 6. főút Pécs felől érkező bevezető szakasza és a 67. főút által meghatározott ipari zónában kaptak helyet, és ez a térség rendelkezik a jövőbeli fejlesztések számára területi tartalékokkal is.

Önálló területe volt egykor a dél-nyugati városrészhez csatlakozóan a nagymúltú cipőgyárnak. A cipőgyártás a városban 12 helyi cég profiljában szerepel, így – bár a legnagyobb vállalkozás a régi helyen maradt – több kisebb cipőgyártó létesítmény is megtalálható itt.

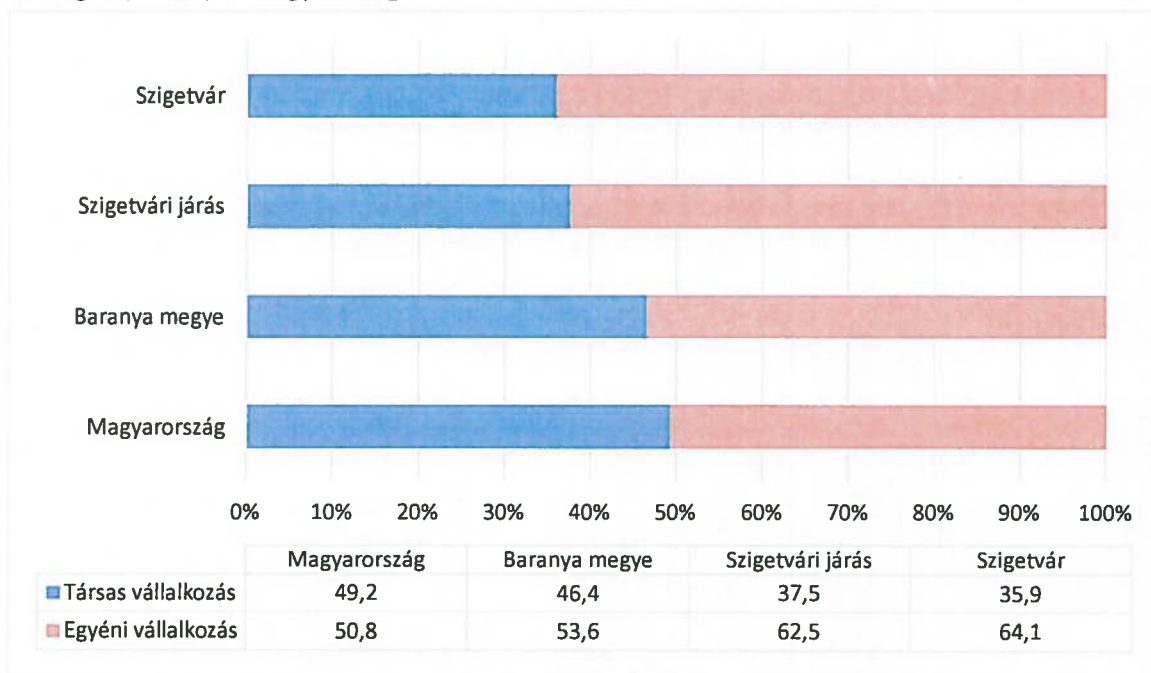
2.1.3.7 Rekreáció, szabadidő-eltöltés

Szigetváron a rekreáció a térben is központi helyet foglal el, hiszen a város leglátogatottabb rekreációs létesítménye, a gyógyfürdő és strand éppúgy a Várat övező zöldgyűrűben kapott helyet, mint a labdarúgó és kézilabda pályákat is tartalmazó sporttelep. Az utóbbi jelentős kiterjedésével megbontja a Vár körüli parkerdő egységét, ezért a 2017-ben elfogadott településszerkezeti terv áttelepítését javasolja, az észak-nyugati városrésztől északra fekvő fejlesztési területre.

2.1.4 A város gazdasága

2018-ban Baranya megye 100 legnagyobb árbevételű cége között négy szigetvári volt, ami némileg magasabb arányt képvisel a lakosságénál. A város gazdasága ezzel együtt a térségi és országos átlagokhoz képest szerényebbnek mondható, mind a befektetett tőkenagyság, mind pedig a foglalkoztatotti létszám alapján. A tőkebefektetést – az elérhető adatok közül – a társas és az egyéni vállalkozások száma és aránya, míg a cégnagyságot a létszámkategória mutatja meg.

A tőkebefektetést tükröző cégformát, illetve az egyéni és a társas vállalkozások arányát tekintve megállapítható, hogy Szigetváron az összes vállalkozásból az egyéni vállalkozók aránya (64,1%) magasabb az országos (50,8%), a megyei átlagnál is.

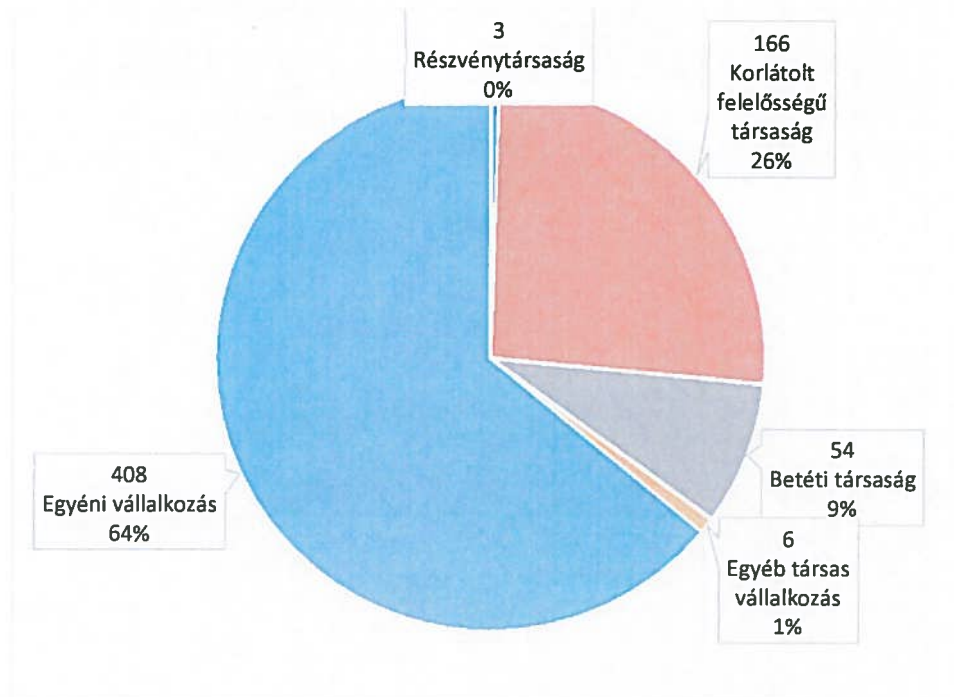

18. ábra: A társas és az egyéni vállalkozások aránya Szigetváron, a Szigetvári Járásban, Baranya megyében és Magyarországon 2017-ben (%) Forrás: KSH Statinfo

A fenti arányok szerint a városban a járásnál, a megyénél és az országos átlagnál is nagyobb arányban működnek egyéni vállalkozók, akik közül 2017-ben a főfoglalkozásúak aránya 60,8%, a mellékfoglalkozásúaké 31,4%, a nyugdíj mellett dolgozóké pedig 7,8% volt. Ezek közül az első és a harmadik adat magasabb az országos, megyei és járási átlagnál, a második pedig alacsonyabb.

A társas vállalkozások közül a nagyobb befektetést igénylő cégformák aránya magasabb a járási, megyei és az országos átlagoknál. Ezen belül a legnagyobb alaptőkét igénylő részvénytársaságok aránya Szigetváron 1,3%, ami megegyezik az országossal, viszont magasabb a járási (0,7% és a megyei (1,0%) aránynál.

A leggyakoribb társasági forma, a korlátolt felelősségű társaságok aránya a város társas vállalkozásai között 72,5%, ami szintén magasabb a járási (71,9%), megyei (67,1%) és az országos (70,5%) aránynál. Ezzel összhangban alakul a szigetvári vállalkozások létszám szerinti összetétele is. A KSH által közölt utolsó évben, 2017-ben a legkisebb, 1-9 fő közötti kategóriában működött a legtöbb (608 db) vállalkozás, ami az összesen 640 vállalkozás 95%-át tette ki, a 10-19 fős létszám közötti cégek száma 16 volt (2,5%), a 20-49 fő közöttieké 7 (1,1%), az 50-250 közötti középvállalatoké pedig 9 (1,4%).

19. ábra: A vállalkozások megoszlása Szigetváron, gazdálkodási forma szerint 2017. Forrás: KSH Statinfo

A város gazdaságában ugyanakkor hagyományosan, de a mai napig meghatározó szerepe van a térség mezőgazdasági termelésével összefüggő feldolgozóiparnak, mint például a konzervgyártás, cipőgyártás, hordógyártás, stb., sőt az egyre jelentősebb szerepet vivő nagykereskedelmi cégek között is jellemzők az ilyen termékeket forgalmazók.

2.1.4.1 Mezőgazdaság

Szigetváron a 2010. évi mezőgazdasági összeírás adatai szerint 551 egyéni gazdaságban összesen 26 főfoglalkozású egyéni gazdálkodó működött, akik összesen 3 alkalmazottat és 1060 munkát végző családtagot foglalkoztattak, ilyen módon a város lakosságának az egytizede kötődött személyesen, vagy családi alapon valamilyen mértékben az agráriumhoz. Ebben az évben 12 gazdasági szervezet, köztük két agrárgazdasági szövetkezet is tevékenykedett a városban.

A mezőgazdaság szerkezete az elmúlt évtizedekben egyre inkább – az országos folyamatokhoz hasonlóan – itt is a nagyobb, tőkeerősebb szervezetekre centralizálódott. Jól jellemzi ezt a művelt termőföld és az állatállomány volumene. Eszerint Szigetváron 2010-ben az egyéni gazdaságok összesen 4.151,5 ha, míg a mezőgazdasági szervezetek kétszer ennyi, összesen 8.427,8 ha termőföldet műveltek. Az állatállomány terén az egyéni gazdaságok sertésállománya ugyanakkor 467, a szarvasmarháké 86 volt, míg a mezőgazdasági szervezetek 10.962 sertést és 1060 szarvasmarhát tartottak.

2.1.4.2 Bányászat

Szigetváron bányászati jellegű tevékenység nem folyik, a városban bánya nem működik.

2.1.4.3 Ipar

Szigetvár ipara a 19. századig visszanyúló történelemmel bír. az elmúlt évszázad legnagyobb hagyományú iparágai, a konzervgyártás és a cipőgyártás ma is a legfontosabb szegmenst jelenti a város gazdaságában.

Az egykori Szigetvári Konzervgyár helyén ma a német tulajdonban lévő Schenk és Társa Kft. gyártja a térség mezőgazdasági terményeiből a zöldség- és gyümölcskonzerveket, a város legnagyobb árbevételű cégeként, amely 2017-ben 8.5 milliárd forint nettó árbevételt termelt, 111 fő foglalkoztatásával.

A cipőgyártás a kilencvenes évek privatizációs folyamatai során sok kisebb cégre oszlott szét, amelyek közül a legnagyobb, 913 milliós nettó árbevétellel 2018-ban a 152 főt foglalkoztató Manifaktor Kft. rendelkezett, míg az iparági második, az ESZTA-Morrison Kft. 44 fő foglalkoztatásával 239 milliós nettó árbevételt produkált.

A város második legnagyobb árbevételű cége 2018-ban a fémmegmunkálás, lakatosipar területén tevékenykedő IRON-TECH Zrt. volt, amely – a legnagyobb foglalkoztatóként – 291 munkatárs munkájával 5.3 milliárd forint árbevételt eredményezett.

A térség borászata a legnagyobb megrendelője a hordógyártással foglalkozó Trust Hungary Kft-nek, amely a 2018-ban elért 2,8 milliárd forintos árbevételével, 85 munkatársával előkelő helyen áll a város ipari cégei között.

A sertésfeldolgozás terén ér el kiemelkedő eredményeket a Szigetvári Hús Kft., amely 84 főt foglalkoztatva 2,4 milliárdos nettó árbevétellel rendelkezett.

A jelentős ipari termelők közé tartozik az üveg- és acélszerkezet gyártással foglalkozó Hőszigetelő Üveggyártó és Szolgáltató Kft., amely 2018-ban 155 fő munkájával 1,4 milliárd árbevételt ért el.

2.1.4.4 Kereskedelem

A város gazdasági életében a nagy- és a kiskereskedelem egyaránt jelentős szerepet játszik.

A nagykereskedelmi cégek egyrészt a város és térsége lakóinak a különféle termékekkel való ellátásában játszanak szerepet, másrészt meghatározó szerepük van a térség mezőgazdasági terményeinek a piacra juttatása tekintetében is. A tevékenységből fakadóan ezek a nagykereskedelmi cégek igen jelentős árbevételi adatokkal rendelkeznek, ugyanakkor foglalkoztatási jelentőségük kicsi, hiszen sok százmilliós, vagy akár milliárdos árbevételüket rendszerint néhány -3-5 fő közötti – alkalmazotti létszám közreműködésével realizálják.

Kiemelkedik közülük a város második legnagyobb nettó árbevételével – 2018-ban 4,3 milliárd forinttal – rendelkező, élelmiszer- és italnagykereskedő, BATA Kft., amely 114 fő foglalkoztatását biztosította.

A Szigetvár Trade Kft. 4 fő közreműködésével 1,8 milliárd nettó árbevételt realizált a gabona, dohány, vetőmag és takarmánynagykereskedelem területén, az Agrosziget-Chem Kft. pedig a vegyi áru-nagykereskedelemben volt vezető szerepű a városban, 4 fő munkájával 1,3 milliárdos árbevételt biztosítva.

A kiskereskedelem terén a városi önkormányzat nyilvántartásában több mint 400 üzlet szerepel, ami kimagaslóan magas számnak mondható. Ezek között megtalálhatók mind a nemzetközi üzletláncok – pl. TESCO, Lidl, Spar, Deichmann, Penny Market, Euronics, stb. nagyobb alapterületű hiper- és szupermarketjei, valamint a hazai franchise hálózatokhoz – a Prima, Coop, stb. – tartozó boltok, továbbá a saját márkájukat építő kisebb-nagyobb alapterületű egységek egyaránt, a kiskereskedelem teljes palettáját lefedve.

2.1.4.5 Szolgáltatások

A szolgáltatások tekintetében megkülönböztetésre érdemesek a gazdasági szolgáltatást, illetve a lakossági szolgáltatást végző vállalkozások.

Az előbbi csoporthoz tartozik a város legnagyobb szolgáltató cége, a Györei és Társa Kft., amely 2018-ban 1,4 milliárd forint árbevételt ért el, és 5 fő foglalkoztatását biztosította a közúti árufuvarozás, raktározás, rakománykezelés és az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások terén, a legnagyobb hazai agráripari cégek számára.

Lényegesen kisebb volument produkál az a több tucatnyi üzleti szolgáltató, amely a Szigetváron és térségében működő vállalkozások munkáját segíti, könyveléssel, és más módon.

A városban több tucatnyi kisebb-nagyobb vállalkozás foglalkozik lakossági szolgáltatással, igen széles palettáját biztosítva a helyi lakók, az itt működő vállalkozások számára szükséges munkának.

Kiváló az ellátás a banki szolgáltatások terén is, hiszen a város és térsége 20 ezer lakóját négy bank – az OTP, az Erste, a K&H és a Takarékbank fiókja szolgálja ki.

A város szolgáltatásai között kimagasló szerepe van a vendéglátásnak is, amely az itt élőkön, dolgozókon, tanulókon kívül a városba látogató turisták számára is az étkezési lehetőségek széles választékát nyújtja, a street food-tól a klasszikus éttermeken át a távoli tájak gasztronómiáját megtestesítő helyekig.

A statisztikai adatok szerint kimagasló szerepe van a város szolgáltatásai között a szakmai tudományos tevékenységnek, amellyel 31 társas vállalkozás is foglalkozott 2018-ban.

2.1.4.6 Turizmus

Szigetvár és térsége turizmusának a legfőbb letéteményese a Szigetvári „Zrínyi 1566” Turisztikai Egyesület, amely 2011 óta TDM szervezetként növeli a város turizmusának versenyképességét, fokozza a desztináció turisztikai teljesítményét, segítve a turisták desztinációhoz köthető információkkal való ellátását, növelve ezzel a látogatói elégedettséget is.

A város legfontosabb turisztikai attrakciója a Vár, amely a magyar köztudatban egybeforrt a történelmi hősiességet, bátorságot, dicsőséget megtestesítő Zrínyi Miklós személyével és tetteivel, ami a város márkájának a legismertebb, legmeghatározóbb eleme.

A vár a meglévő védművek, történelmi kapuk és más építmények mellett az elmúlt évtizedben megújított kiállításokkal is segíti a látogatók érdeklődésének kielégítését, akár többórás elfoglaltságot biztosítva a turisták számára. A vár ugyanakkor kevésbé a városban legalább egy éjszakát eltöltő turizmus, mint inkább a fél-egynapos városlátogatások attraktív helyszíne, akkor is, ha ehhez hozzávesszük a település más látványosságait, templomait, múzeumait is.

Szigetvár másik legnagyobb turisztikai vonzereje - történelmi múltja és épített kulturális öröksége mellett - a kiváló minőségű gyógyvíz. Két éven át tartó építkezés eredményeként 2007 szeptembere óta a város szívében - a régi termálfürdő helyén - egy kiemelkedően impozáns, szemet gyönyörködtető létesítmény nőtt ki.

Szigetvár a pihenés és felüdülés céljából idelátogatók mellett tárt karokkal várja a gyógyulni vágyókat is, ezért is történt meg a Városi Kórház rekonstrukciója, amelynek eredményeként az intézmény kitűnő szakemberekkel ellátott, korszerű épületben és minőségi szolgáltatásokkal várja pácienseit.

A hazai tapasztalatok, látogatottsági adatok alapján leszögezhető, hogy a gyógy- és termálfürdők a legismertebb történelmi érdekességeknél is jóval alkalmasabbak a többnapos helyben tartózkodás, a jelentősebb költés szemszögéből, így a fürdőnek, az ahhoz kapcsolódó szolgáltatásoknak a város turizmusa, mint gazdasági tevékenység szempontjából kimagasló szerepe van.

A város 2018-ban összesen kereskedelmi szálláshelyeit két szálloda biztosította – a Hotel Oroszlán 30 szobával, 74 férőhellyel, és a Hotel Kumilla 28 kétágyas szobával –, továbbá hét panzió, összesen 44 szobában 98 férőhellyel, továbbá a kemping kulcsos házának öt szobájában 32 ágygal. Emellett a KSH adatai szerint ugyanebben az évben a nem kereskedelmi szálláshelyeken – apartmanokban, AirBnB-ben, fizető vendéglátásban – összesen 10 vendéglátó 30 szobában 72 férőhelyet biztosított az ide érkezők számára.

A kereskedelmi szálláshelyeken 2018-ban összesen 6.584 vendég átlagosan 3,2 éjszakát, összesen 21.662 vendégéjszakát töltött Szigetváron. Ezek közül a 13%-ot kitevő 862 külföldi vendég átlagosan 2,5, összesen 2.113 vendégéjszakát, míg a túlnyomó többséget adó 5.992 belföldi vendég átlagosan 3,3, összesen 19.549 vendégéjszakát töltött a városban.

Az egyéb – nem kereskedelmi – szálláshelyeken ugyanebben az évben összesen 6.435 vendég fordult meg, akik átlagosan 2,6 éjszakán át maradva városban összesen 16.451 vendégéjszakát töltöttek itt. Ebből a vendégszám 5%-át kitevő 354 külföldi vendég jóval tovább, átlagosan 10 éjszakán át maradt Szigetváron, összesen 3.546 vendégéjszakát töltve el. A 6.081 belföldi vendég átlagosan 2,1 éjszakát, összesen 12.905 vendégéjszakát töltött a városban.

2.1.5 Kommunális szolgáltatások

2.1.5.1 Közlekedés

Szigetvár településszerkezetét alapvetően a közlekedési (közúti, vasúti) létesítmények határozzák meg. A város kelet-nyugati tengelyében a 6-os számú főút és az attól délre lévő vasút jelent erőteljes kötöttséget, területfelhasználási határt. Az észak-déli irányú forgalmi és összekötő utak – 67-es, 6607-es, 5808-as és 58107-es –, amelyek a környező településekkel biztosítják a város kapcsolatát, elsődlegesen a mezőgazdasági tájat tagolják, de belterületi szakaszaikon a térségi járműforgalom gyakran okoz környezeti szempontból kedvezőtlen helyzetet.

Szigetvár közlekedési szerkezetében jelenleg a 6-os számú út nyomvonala jelenti a legsúlyosabb problémát. Az út keleti szakasza a vasútállomásig megfelelőnek tekintendő, de az Almás-patak menti, valamint Széchenyi utcai, Görösgali utcai szakasz csúcsidőben jelentősen terheli környezetét.

Szigetvár településrendezési eszközeiben, valamint a hatályos területrendezési tervekben előírányzott közútfejlesztések lényegesen kedvezőbbé teszik mind a város elkerülésének, mind a városi területek feltárásának lehetőségeit. Különösen fontos a 6-os út Szigetvárt tehermentesítő szakaszának, a településrendezési terven jelölt belső tehermentesítő gyűjtőutak, valamint az M60-as gyorsforgalmi út mielőbbi megépítése.

A 2018. decemberében elfogadott új OTRT az M60 gyorsforgalmú út tervezett Pécs – Szigetvár – Barcs – (Horvátország) közötti szakaszát nem a hatályos szigetvári településszerkezeti terven jelölt, a város déli külterületein vezetett nyomvonallal számol, hanem a Belvárostól északra, a település központi belterületétől északra, a Belváros és a Szőlőhegy között, D-K-É-NY-i irányban haladva szelné ketté a település közigazgatási területét. A létesítmények tervezésénél figyelemmel kell arra lenni, hogy a gyorsforgalmi út levegő- és zajszennyezésétől a város belterülete a lehető legjobban védve legyen.

2.1.5.2 Vízellátás, szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás

Szigetvár vízellátás és szennyvízelvezetés kiépítettségében jó mutatókkal rendelkezik. A vezetékes vízellátás Szigetváron teljesen kiépült, s minden lakásban elérhető a városban.

A 100 %-ban önkormányzati tulajdonú cég a Baranya-Víz Zrt. – a Sziget-Víz Kft. jogutódjaként – 2015. január 1-től üzemelteti a városi vízi- és szennyvízközműveket, ide értve Becefa és Zsibót településrészek vízellátását is.

A település vízellátását kizárólag felszín alatti vízbázis biztosítja. A vízmű kutak a felső-pannon homokos összletben tárolt rétegvizekből táplálkoznak. A feltárt vízkészletekből II. osztályú rétegvíz kitermelése történik meg. A vízbázisok kapacitása meghaladja a csökkenő tendenciájú vízfogyasztást.

A zónák tározóinak egy része az 1990-es évek előtti, lényegesen nagyobb vízforgalomra méretezettek. A tározók karbantartása, állapota jó.

A vezetékek anyaga a fektetés idejétől függő; öntöttvas, azbesztcement, PVC, illetve polietilén. A vezetékhalózat kb. fele műanyag vezeték (PVC, PE). Kiváltásra várnak egészségügyi okokból az 1940-es, 1950-es években lefektetett azbesztcement vezetékek, és az acél vezetékek, azok állapota miatt. A város vízfogyasztása az utóbbi 10-15 évben fokozatosan csökkent. A vízelosztó hálózat a korábbi nagyobb igényekre épült ki, ennek megfelelően kapacitás problémák nincsenek, a hálózati rekonstrukció folyamatos végrehajtása elengedhetetlen feltétele a minőségi szolgáltatásnak. A közüzemi vezetékhalózat mentén az oltóvíz ellátás a hálózatról általában biztosítható.

Az ivóvíz elosztóhálózat kör- és ágvezetékéből álló rendszer: Dk 110, Dk 90, Dk 63, NÁ 80, NÁ 100, NÁ 125, NÁ 150, NÁ 200, NÁ 250, NÁ 300 mm belső átmérővel, és 2"-os - 3/4"-os házi bekötővezetékekkel. A gerincvezeték anyaga: acél, azbesztcement, PE, és KM PVC cső, a házi bekötővezetékek anyaga hg. acél, vagy KPE. 5 nyomásváltozás a kiépített rendszer.

Az ivóvízmű nyomásviszonyai a terepadottságoknak megfelelően elhelyezett 250 m³-es szigetvári víztorony, az 50 m³-es becefai aquaglóbusz, a zsidóti hidrofór tartály, az 50 m³-es mozsgói aquaglóbusz, valamint a becefai II. sz. nyomásfokozó egység által dominánsan meghatározottak. Az üzemi nyomásérték valamennyi területen az előírt 1,5 – 6 bar közötti nyomáshatáron belül van.

A városban – Becefa és Zsidóti külterületi ingatlanokat kivéve - a szennyvízcsatorna-ellátottság kiemelkedően jó, teljeskörűen kiépített, ami országos viszonylatban is kedvezőnek számít. A környezetkímélő szennyvízkezelést lehetővé tevő közcsatorna-hálózat jelentősen bővült az ezredfordulót követő években. A fejlesztések eredményeként a korábban ellátatlan városrészeket is bekapcsolták a hálózatba, minden lakást rákötötték a csatornahálózatra.

A csatornahálózat hossza teljes egészében elválasztott rendszerű, mely lehetővé teszi a szennyvíz és a csapadékvíz külön történő gyűjtését és kezelését. Környezetvédelmi szempontból szintén kiemelkedő jelentőségű, hogy a városban keletkező szennyvíz teljes mértékben (az EU előírásaihoz igazodva biológiai fokozattal is) tisztításra kerül. A csatornahálózat általában gravitációs, nyomás alatti szakaszokkal. A központi belterületen 7 db átemelő és 11 db közterületi átemelő, Becefa – Zsidóti településrészekén 4 db közterületi átemelő üzemel.

A tisztítótelep mértékadó hidraulikai tisztítókapacitása 4000 m³/d, ami 25.333 LE-t jelent, magába foglalva a 100 m³/d szippantott szennyvíz fogadását és -tisztítását is.

A szigetvári kistérség részét képező, Csertő, Dencsháza, Hobol, Szentegát településeken keletkező kommunális szennyvíz szintén a szigetvári szennyvíztisztító műbe kerül bevezetésre. Mérgező anyagokat illetve nagyobb mennyiségű káros anyagot kibocsátó üzemek a területen nem működnek.

Az alkalmazott tisztítási technológia anaerob és anoxikus tereket is alkalmazó eleveniszapos aerob eljárás. Ennek lényege, hogy a szennyvíz magas fokú mechanikai tisztítás után sorba kapcsolt eleveniszapos reaktorokban, anaerob, anoxikus- és aerob körülmények között tisztul meg.

A Szigetvári szennyvíztisztító telep a fentieken túl külön műtárgyon keresztül 100 m³/nap nagyságrendig biztosítja a szippantott szennyvíz fogadását és tisztítását. A szippantott szennyvíz a tisztító sor elejére az anaerob I. medencébe kerül.

A tisztított szennyvíz befogadója az Almás - patak. A csatornaiszap a rácsszeméttel együtt zagyszállító konténerbe kerül. Elhelyezése hulladéklerakóra történik. A technológia során keletkezett nehéz- és fölösiszapot - az iszapsűrítést és víztelenítést – követően a telepi iszapszikkasztó ágyakra kerül kihelyezésre, majd mezőgazdasági területen történik a hasznosítása.

2.1.5.3 Energiaellátás

Villamos energia

Szigetvár város jelenleg 20 kV-os feszültség szinten kapja a villamos energiát az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt Szigetvár 120/20 kV-os transzformátor állomásából. A transzformátor állomás a város keleti szélén, közvetlenül a 6-os főút mellett helyezkedik el. A transzformátor állomásban 2 db 25 MVA-es transzformátor biztosítja a 3 db 120 kV-os távvezetéken ide érkező energia 20 kV-ra alakítását. Az állomásból üzemszerűen 2 db 20 kV-os távvezetéken és 2 db 20 kV-os kábelon keresztül érkezik városba a villamos energia, a közvetlen felhasználásra alkalmas 230 V feszültséget a fogyasztók közelében elhelyezett 20/0,4 kV-os oszloptranzformátorok, illetve a belvárosi részen épített házas transzformátorállomások biztosítják.

A 20 kV-os szabadvezetékek északi és déli oldalról körülölelik a várost és a város nyugati oldalán találkoznak. A 2 db 20 kV-os kábel nyomvonala a városközponton keresztül a kórházig és a Szt. István lakótelepig terjed. Városi szinten ez mintegy 4 MW teljesítményigényt jelent, így a Szigetvár 120/20 kV-os transzformátor állomásból a meglévő vezetékeken ennek többszörösét (2-3 szorosát) is ki lehet szolgáltatni.

Az elmúlt években – elsősorban a gazdasági válság hatására – a fogyasztás nem nőtt az előzetesen tervezett mértékben, sőt mintegy 10 %-kal csökkent, így jelenleg a vezetékhálózat rendelkezik kapacitás-tartalékokkal.

A közvilágítási hálózat nagyrészt kis energiaigényű lámpatestekből áll. Jelenleg nagyobb fejlesztést, beavatkozást a rendszeres karbantartáson felül nem igényel.

Földgázellátás

A város gázellátása 1998. évben épült ki. Szigetvár a Pécs-Szigetvár DN300-as nagyközépnomású földgázvezetékéről kapja az energiahordozót. Erről a vezetékéről került ellátásra többek között Cserkút, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Szentlőrinc, Kacsóta, Nagypeterd, Botykapeterd és Rózsafa is.

A térségi rendszerhez való csatlakozás érdekében Szigetvár déli részén, a Hoboli úton került telepítésre egy 25/8/4 Fiorentini típusú gázfogadó állomás, amely a hozzá csatlakozó vezetékrendszerrel együtt rendszer biztosítja a település teljes ellátását, és rendelkezik a jövőbeli, tervezett lakóterületi fejlesztések földgázellátásához szükséges kapacitás-tartalékokkal is.

Táv hőellátás

Szigetváron 1973-tól, a lakótelepépítések időszakától kezdve működik távfűtés, azt jelenleg a Szigetvári Táv hő Nonprofit Kft. biztosítja. A három kazánházat 1998-ban a fűtőolajról és a pakuráról átállították földgázra. Az egyes kazánházak megoszlás a földgáz felhasználás szerint (gáztechnikai normál m³-ben – gNm³ – számolva) a következő:

Radován tér: 275 ezer gNm ³
Zrínyi tér: 56 ezer gNm ³
Szent István lakótelep.: 1 350 ezer gNm ³
Összesen: 1 681 ezer gNm ³

A kazánházak 1998 és 2000 között kerültek felújításra az akkori üzemeltető, az EFC Szigetvár Kft. részéről. Az elmúlt két évtized jelentősebb gépészeti felújítás a kazánházakban nem történt, csak a kötelező karbantartásra kellett költeni.

A szekunder rendszerek - a fogyasztói elosztó hálózat elemei- a fogyasztók tulajdonában és kezelésében vannak. Az elmúlt 30-35 év alatt ezeket a vezetékeket, illetve különböző méretű idomokat csak akkor tartották karban, vagy javították, amikor csőtörés keletkezett és ha lehetett hegesztették vagy idomot cseréltek.

A lakótelep használati melegvíz-ellátása korszerűtlen, pazarló, a felhasználó jelentős veszteséggel jut hozzá a használati melegvízhez.

A távfűtés technikai színvonalának és piacképességének javítása a város kiemelt érdeke, mivel ezzel elkerülhető a lokális légszennyezőanyag-terhelés az egyedi fűtések üzemeltetése kiküszöbölésével.

Termálvíz

Szigetvár területén üzemelő termálkútak:

- I. sz. (K-23) és a IV. sz. (B 45) termálkút.

- II. sz. (K-56) hévízkút, mélysége 780,7 m, vízhőfoka 62 °C, visszasajtoló kútként működik.

- III. sz. (K-60) hévízkút, vízhőfoka 60,2 °C, a kertészeti telep fűtésére szolgál, a hasznosított víz a II. sz. kútba kerül visszasajtolásra.

Szigetvár, I. sz. termálkút – minősített gyógyvíz kút – minősítő határozat: 867/2009

Szigetvár, IV. sz. termálkút – minősített ásványvíz kút – minősítő határozat: 866/2009

Szigetvár, II. sz. kút védett vízadó rétegre telepítve (hűtésre-tartalékkút)

Szigetvár, III. sz. kút védett vízadó rétegre telepítve (hűtésre)

Vegyes tüzelésű egyedi fűtések

A város teljes közigazgatási területén – a Szőlőhegy kivételével – biztosított a környezetkímélő vezetésses földgázellátás. Ugyanakkor a város 4.454 lakásából csak 1.517 lakásban használtak fűtésre földgázt és 846 lakás távfűtött. Ez azt jelenti, hogy – az elektromos árammal és megújuló energiával fűtött lakásokkal nem számolva, mivel ezek száma egyelőre elenyészőnek tekinthető – a környezetkímélőbb fűtési módok a város lakásainak csak az 53%-ában működnek, így valószínűsíthető, hogy – a Szőlőhegy lakásaitól eltekintve is – magas a hagyományos, környezetszennyező fa- és szénfűtés aránya, ami a levegőszennyezettség oldaláról nézve lényegesen rontja az viszonylag alacsony ÜHG-kibocsátású ipari és kereskedelmi, szolgáltató létesítmények kedvező hatását.

Megújuló energiaforrások

Szigetváron a megújuló energiatermelés tekintetében az elmúlt évtizedben jelentős lépések történtek. 2013. év végén a Solar Park Kft és a DC. Solar Kft egymás mellett elhelyezkedő két telekre (6-os út Pécs felől eső bevezető szakasza mellett) egyenként 496 kW (együtt csaknem 1 MW) névleges teljesítményű, közvetlenül a 20 kV-os hálózatra termelő naperőmű telepet létesített. Ezt követte 2015-ben a Szigetvári Kórház és Rendelőintézet saját 215 kW kapacitású napelemparkjának átadása, majd 2017-ben az E-ON 3.500 kW-os, hét egységből álló napelemparkjának megépítése. Így a városban – nem számolva a háztartási méretű napelemes létesítményekkel, amelyekről nincs elérhető információ– összesen már mintegy 4.715 kW beépített napelemparki kapacitás áll rendelkezésre. Ez évente mintegy 5.200 MWh elektromos teljesítmény leadását eredményezi, ami évente 1000 tonna CO₂ kibocsátását takarítja meg a város klímáját jelentősen javítva.

A naperőműtelepek hatékonyan hozzájárulnak a város energiaszükségletének fedezéséhez (15-20%), a megtermelt energiával kevesebbet kell Pécsről és Kaposvárról 120 kV-os feszültségszinten az E.ON állomásába szállítani. Ugyanakkor a magas szennyezőértékű, korszerűtlen lakások ÜHG-kibocsátása a fent kalkulált ÜHG-kibocsátás-csökkenést jórészt ellensúlyozzák.

2.1.5.4 Hulladékgazdálkodás

Szigetváron megoldott a települési hulladék rendszeres begyűjtése és kezelése, melyet jelenleg a Dél-Kom Dél-Dunántúli Kommunális Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, mint

közszolgáltató végez. A hulladékszállítási közszolgáltatás igénybevétele heti két alkalommal kötelező Szigetvár városrészben, heti egy alkalommal kötelező Zsibót, Becefa városrészekben.

A hulladékkezelési közszolgáltatás kiterjed továbbá a települési szilárd hulladék egyes összetevőinek más összetevőktől elkülönített begyűjtésére (szelektív gyűjtés). A közszolgáltató az elkülönített hulladékgyűjtést házhoz menő rendszerrel, hulladékgyűjtő pont, hulladékgyűjtő udvar, valamint hulladékkezelő létesítmény működtetésével biztosítja. Lomtalanítási akció évente kétszer, tavasszal és ősszel van.

Szigetvár közigazgatási területén az elhagyott illegális szemétkerakás nem jellemző, a települési folyékony hulladék mennyisége a nagyfokú csatornázottság miatt nem jelentős.

Az iparban keletkező nem veszélyes hulladékokról nincsenek pontos adatok. Ezeket általában a települési szilárd hulladékokkal együtt lerakással ártalmatlanítják, vagy égetőművekben elégetik, illetve hasznosítható anyagokat újrahasznosítják. A Szigetváron keletkező termelési hulladék mennyisége nem jelentős.

Szigetvár város és térsége csatlakozott a Pécsi kistérséghez, ahol pályázati forrásból („KIOP-1.2.0.F Állati hulladékok kezelése”) nyílt lehetőség megoldani az állati tetemek kezelésének problémáját. A kistérségi program keretében a településen és környezetében található összesen 7 db döngkút felszámolásra, rekultiválásra került.

2.1.5.5 Temetkezés

A városban jelenleg négy temetőben folyik temetkezés. A központi belterülethez csatlakozóan, a cseretői téglagyár térségében fekvő Szigetvári és a belterület nyugati részén lévő Kanizsai temető mellett a két, egykor önálló településrész, Becefai és Zsibót is saját temetővel rendelkezik. A temetők a városi önkormányzat tulajdonában állnak, a temetkezési szolgáltatást a városban működő magánvállalkozások biztosítják.

Az egykori zsidó temető ma már kegyeleti parkként működik, ide nem temetkeznek.

2.1.6 Haváriavédelem

A rendkívüli veszélyhelyzetek megoldásában az egészségügyi vészhelyzetekben, illetve a különféle fizikai szerencsétlenségekben, rendkívüli eseményekben kompetens szervezetek közé a mentőszolgálat, a népegészségügyi szervezet, a tűzoltóság és a katasztrófavédelem szervezeti egységei tartoznak.

2.1.6.1 Mentők

Az Országos Mentőszolgálat Szigetváron négyállásos mentőállomást tart fenn, három mentőkocsival, 28 munkatárssal. A mentők munkáját a Szigetvár és Környéke Mentőellátásáért Egyesület támogatja.

2.1.6.2 Közegészségügy

A közegészségügy letéteményese Szigetváron a Baranya Megyei Kormányhivatal Szigetvári Járási Hivatalának a Népegészségügyi Osztálya, amely a megye öt járásában működő hasonló feladatú szervezeti egységének egyike, így illetékességi térsége túlnő a járás határain, ezzel is fokozva Szigetvár térségközponti szerepkörét.

2.1.6.3 Katasztrófavédelem

2012 óta a katasztrófavédelem tevékenységi területe és szervezete összeolvadt a korábban önálló tűzoltósággal. Azóta Szigetváron a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szigetvári

Katasztrófavédelmi Kirendeltsége biztosítja a városi lakosság élet- és vagyonbiztonságának, a nemzetgazdaság és a kritikusinfrastruktúra-elemek biztonságos működésének a védelmét, a veszélyhelyzetek megelőzését és elhárítását. A Kirendeltség ellátja a hivatásos tűzoltóparancsnokság feladatkörét, végzi a térség katasztrófavédelmi hatósági munkáját, és működteti a Szigetvári Katasztrófavédelmi Örsöt is.

2.1.6.4 Tűzoltók

A tűz elleni védekezés és a tűzoltás a városban 2012 óta a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szigetvári Katasztrófavédelmi Kirendeltsége illetékességi körébe tartozik. Az állami szervezeti keretek között működő hivatásos tűzoltók munkáját a városban és környékén 2017 óta a Szigetvári Önkéntes Tűzoltó Egyesület tagjai segítik.

3.Környezettel kapcsolatos tervek, programok

Szigetvár Város Önkormányzat 2020. évben KEHOP pályázat keretében készítette el az un. Klímastratégiát melyet Szigetvár Város Polgármestere 97/2020 (XII.08.) számú határozatában fogadott el. A stratégia az MSB. Fejlesztési Tanácsadó Zrt és a DRO Stúdió Bt. közreműködésével készült el. Az elfogadott Klímastratégia a város honlapján megtekinthető.

A Klímastratégia tervezése során városi klímaplatform került összehívásra, amely munkacsoport aktívan részt vett a tervezési folyamatban.

4.Környezet állapotának javítását célzó pályázatok, beruházások

Szigetvár Város Önkormányzata pályázati források bevonásával, illetve közmunkaprogram keretében tud megvalósítani környezet állapotát javító beruházásokat, felújításokat, korszerűsítéseket. Az Önkormányzat a Kisváros Nonprofit Kft., mint helyi közterület és közút kezelő szervezet bevonásával közmunkaprogram keretében folyamatosan törekszik a közterületek, helyi közutak állapotának megfelelő minőségben történő fenntartására, zöldfelületek bővítésére, közutak állagmegőrző javítására, illetve bel és külterületi csapadék vízvezető árokok karbantartására.

Pályázati forrás bevonása nélkül valósult meg a város közigazgatási területén a közvilágítási hálózat korszerűsítése 2021. évben.

A Baranya Víz Zrt.-mint víziközmű- szolgáltató folyamatosan végzi a víz és szennyvízhálózat karbantartási munkáit az un. eszközhasználati díj terhére.

A 2020-21 évben benyújtott, illetve folyamatban lévő pályázati forrásból tervezett és megvalósuló fejlesztéseket az alábbi táblázat tartalmazza.

Környezeti állapot fenntartását, javítását célzó pályázatok

Sorszám	Pályázat neve	Rövid leírás	Igényelt összeg	Elnyert támogatás	Önerő
1.	TOP-2.1.3-16	Települési környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztések	499 925 081 Ft	A pályázat forráshiány miatt tartaléklísterá került	
2.	TOP-2.1.2-16	„Zöld- vár, Szigetvári Várpark revitalizálása”	340.000.000. Ft	393.000.000. Ft (többlettámogatási igény elfogadását követően)	
3.	KEHOP-1.2.1-18	„Szigetvári helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás”	19 980 326 Ft	19 980 326 Ft	
4.	TOP-3.1.1-16	Körforgalom építése szigetváron a 6-os és a 6607-es jelű utak csomópontjában.	173 911 852 Ft	173 911 852 Ft	
5.	TOP-3.1.1-16	Körforgalom építése szigetváron a 67-es főút és a József Attila u. csomópontjában.	134 572 710 Ft	134 572 710 Ft	
6.	PM/11870-2/2021	Önkormányzati ékeztetési fejlesztések támogatása	54 579 582 Ft	54 579 582 Ft	18 193 194 Ft

7.	2021/TMOP/0211	Illegális hulladéklerakók felszámolása „Tisztítsuk meg az Országot” Projekt 2020.	Illegális hulladéklerakók felszámolása	5 663 954 Ft	pályázat nem került pozitív elbírálásra	8 229 268 Ft
8.	BMÖFT/6-9/2021.	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása	Zöldmanó és a Micimackó óvoda villamoshálózatának felújítása	24 687 801 Ft	24 687 801 Ft	
9.	ZP-1-3021	A zártkert besorolású földrészelek mezőgazdasági hasznosítását segítő, infrastrukturális háttérét biztosító fejlesztések támogatása	A Szólóhegyi földutak karbantartása, területrendezés önkormányzati tulajdonban álló telkeken	20 043 159 Ft	pályázat elbírálása folyamatban van	
10.	KEHOP-2.1.3-15	Nyugat -és Dél-Dunántúli ivóvízminőség-javító program (NYDDU 1.B)	Szigetvár vízmű vízkezelő épület építése, Szigetvár és Becefa II. vízműtelepek fejlesztése, Szigetvár-Hobol vízműutak felújítása	1.387.985.801 Ft	1.387.985.801 Ft	